

BENEDEK ELEK

Húsvéti ének

Gyermekkoromnak szép emléke,
Köszöntelek, húsvét vasárnap!
Száll a szívemre égi béke
Ünnepén a Feltámadásnak.

Szárnyakat öltve száll a lelkem,
Ujjongva száll, gyors szárnyalással...
Ím, ott vagyok az ősi telken,
S zsebem tele piros tojással!

Gyermek vagyok, ki házról házra
Kántálni jár piros tojásért,
S gyűl a tojás, gyűl egyre-másra,
Ékesen csengő szavalásért.

Látom magam az új ruhában...
Hej, nem afféle bécsi rongy a!
Meg van ez szöve igazában:
Édes jó anyám szötte, fonta!

S a pörge kalap, a bokrétás!
S a rámás csizma, a ropogós!
Ilyen kalapod van-e, hékás?
S hát csizmád ilyen kopogós?

Hej, ha még egyszer, bár csak egyszer
Láthatnám édes jó anyámat,
Amint fejemre új kalapot tesz fel
S megsimogatja új ruhámat!

Hej, ha még egyszer, bár csak egyszer
Kántálhatnék piros tojásért!
Hálát adnék ezért ezerszer,
S feledném mind, ami csapás ért.

Hej, ha még egyszer... Vége, vége...
A napjaim lassan lejárnak...
Gyermekkoromnak szép emléke,
Isten veled, húsvét vasárnap!

Kellemes húsvéti ünnepeket kívánunk!

Óvodai élet a koronavírus járvány idején

2020 márciusában jelent meg a koronavírus az óvodánkban, ugyanúgy, ahogy az országban és ezzel mindennapjainkban is. 2020. március 16-án bezártak az oktatási intézmények, s a rendelkezések természetesen a mi óvodánkat is érintették. Csendesek lettek azok a terek, amik addig gyermekszívajtól voltak hangosak. Nehéz időszak elé néztünk, és az azzal kapcsolatos bizonytalanság, hogy meddig is fog tartani, csak még nehezebbé tette. Áprilistól aztán ügyeleti rendszerben elkezdhettünk dolgozni, májusban pedig már meg lehetett nyitni az intézményeket. Az engedmények ellenére azonban továbbra is féltek a szülők, bizonytalanok voltak és ilyen körülmények között érkezett el a nyár. Ekkor a hosszú bezártság után mindenki szeretett volna kiszabadulni, ezért nem sok kisgyerek látogatta az óvodánkat a nyár folyamán.

Bizakodva tekintettünk viszont a 2020/2021-es nevelési év elé abban reménykedve, hogy az óvoda a szokott módon működhet szeptembertől. Sajnos a nyár vége felé már érződött, hogy ez a tanév sem lesz olyan mint, amilyent vártunk. A szeptemberi szülői értekezlet is csak a védekezési szabályok szigorú betartása mellett tudtuk megtartani (maszkban és a másfél méteres távolság betartásával), és a tervezett programjainkról is felté-

teles módon tudtunk nyilatkozni. Maga az óvodai élet működött, de teljesen zárt ajtók mögött. A szülőktől a gyerekeket az ajtóban vettük át és úgy kísértük őket a csoportszobájukhoz. Ez a zárás sokszor okozott gondot, mivel így az újonnan óvodába érkező gyerekeknek sem tudtuk a megszokott „beszoktatást” engedélyezni. Mindezen nehézségek ellenére próbáltunk mindent úgy véghez vinni a mindennapokban, hogy a gyerekek ne érezzék a változásokat. A szülőknél létrehozott Facebook-csoportokban nyújtottunk képes tájékoztatást az óvoda életéről, hogy legalább online módon láthassanak egy kicsit abból a munkából, ami az intézményben zajlik.

Sajnos annak ellenére, hogy folyamatos fertőtlenítést végeztünk és minden előírást betartottunk, a járvány nem kerülte el az óvodánkat sem. Több alkalommal kerül-

tek csoportok karanténba, mert a beteg gyerekeket és dolgozókat a törvényi előírásoknak megfelelően jelentettük a Csomai Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya és az Oktatási Minisztérium felé, és így elkülönítésre kerültek. Ezek a karantén időszakok is megnehezítették a hétköznapjainkat, hiszen ezalatt nem találkozhattunk kis óvodásainkkal és a szabad játék öröme, valamint a barátok találkozási is nagyon hiányzott a gyerekeknek.

Ahogy azt már említettem, programjainkat is alapvetően befolyásolta a járvány. A minden év szeptemberében megtartott

Mihály-napi vásárunkat ebben a nevelési évben sajnos nem tudtuk megrendezni. A karácsonyi ünnepségünk sem a megszokott módon zajlott, mivel csak csoportszinten tudtunk ünnepelni, és ezt az ünnepséget is beárnyékolta a koronavírus, mert pont akkor került egyik csoportunk karanténba.

A farsangot megtartottuk, de csak a csoportszobákban és nagyon ügyelve arra, hogy csak az egy csoportba járó gyerekek érintkezzenek.

Mivel 2021 február végére megint emelkedni kezdtek az esetszámok, ezért márciusban ismét rendkívüli szünetet rendeltek el az intézményekben. Ügyeletet most is biztosítunk a dolgozó szülők gyermekeinek és étkezés is igényelhető ezen időszak alatt óvodásaink részére. Előreláthatólag április 7-re tervezi az intézmények nyitását a kormány és csak reménykedni tudunk abban, hogy ez így is alakul majd.

Azt azért el kell mondanom, hogy nagyon hiányoznak a gyerekek az óvoda minden dolgozójának! Reméljük, hogy hamarosan megint vidám, a kicsik nevetésétől hangos óvodába térhetünk be reggelente. A gyerekek is viszont

láthatják egymást és a csoportszobájuk ajtajában várhatják, mikor érkeznek meg a társaik. Minden egyes kisóvodásnak és családtagiainknak kitartást és jó egészséget kívánunk az előttünk álló időszakhoz! Vigyázzanak magukra és egymásra!

Ságiné Horváth Annamária
óvodavezető

A Kónyi Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Központ és „CSIRIBIRI” Családi Bölcsőde Hálózat működése, járványügyi intézkedések 2021. márciusában:

- A családsegítő szolgálat személyes ügyfélfogadása korlátozottan működik.
- Családi Bölcsődék: továbbra is működnek. A vírushelyzet kezdete óta a szülők a bölcsőde ajtajáig kísérhetik a kicsiket, maszk viselése kötelező. Kihelyezett kézfertőtlenítők használatára hívjuk fel a figyelmet. Ha a család járványügyi korlátozás alá esik, kötelesek jelezni az intézmény felé.
- Idősek nappali ellátása (ÖNO) 2021. március 25-től ismét határozatlan időre bezár. A nappali ellátásban részesülők alap-

ellátásáról történő gondoskodás, krízishelyzetben az azonnali segítségnyújtás működik.

- Házi segítségnyújtás: az alapszükségletek ellátása minden ellátottnál megtörténik.
- Szociális étkeztetés: az eddig megszokott rendben zajlik tovább kizárólag kiszállítással.

Az ellátottakon kívül is, aki kéréssel hozzánk fordul (karantén, egyéb akadályoztatás miatt) mindenkinek igyekszünk segítséget nyújtani.

KÖNYI KISBÍRÓ – Kónyi Község Önkormányzatának kiadványa. **Szerkesztők:** Aller Imre, dr. Boros István, Csikai Gábor, Szabó Józsefné. **Fotók:** Önkormányzati archívum. **Felelős szerkesztő:** Dr. Boros István. **Felelős kiadó:** Aller Imre polgármester. Készült: a PALATIA Nyomda és Kiadó nyomdájában. **Felelős vezető:** Radek József igazgató.

Gondolatok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 173. évfordulóján

„Talpra magyar, hí a haza”

Március 15-e nemzeti ünnepünk. A Nemzeti dal idézett első sora immár szimbólummá, jelképpé vált, de kilép kora történelmi kereteiből s a máának is szól! Tudatunkban Petőfit, az 1848-49-es magyar forradalmat és szabadságharcot, a márciusi ifjakat, az újat akaró néptömeget, a Nemzeti Múzeumot, a Pilvax kávéházat, a Landerer nyomdát jeleníti meg, mindenek-előtt, s harcukhoz adott különös mozgósító erőt az összefogásra. A Talpra magyar... szellemisége ma a haza iránti elkötelezettséget jelenti, s a nemzeti összefogás parancsát adja mindnyájunk számára, a koronavírus nyomasztó szorításában is.

A reformkor politikai színpadán két nagy óriás, Kossuth és Széchenyi vívta gigászi harcát a reformokról, a polgári átalakulásról, a nemzeti függetlenségről, a megvalósítás más-más útjait keresve. Sokban nem értettek egyet! Ám amikor a haza érdekei úgy kívánták – mint az örökös megváltás ügye, a jobbagység felszabadítása – békejobbot nyújtottak egymásnak, s együtt vetették be tekintélyüket, s tevékenykedtek a kor egyik legfontosabb magyar problémájának megoldásáért. A kor honatyáinak nagyságára vall, – hogy mégis talán Kossuth adta a legszebb elismerést politikai ellenfeléről (és nem ellenségéről), mikor Széchenyit „a legnagyobb magyarnak” tartotta. Együtt éreztek és egyet értettek Kölcseyvel az örökös megváltásról, s Kölcsey hazáról, a haza szolgálatáról vallott gondolataival. „A haza minden előtt.”

Így készül, formálódik a polgári átalakulás és a nemzeti függetlenség megteremtésének programja. A forradalmi „márciusi ifjak” – jelesen Petőfi, Irinyi, Vasvári, Jókai – pedig radikális fellépésükkel tartalmat és formát adtak a forradalomnak. A Mit kíván a magyar nemzet, Legyen béke, szabadság és egyetértés a 12-pontban és a Nemzeti dalban immár nyomtatott formában... Ezzel indították útjára a forradalmat; megalakul a Batthyány-kormány, az európai szabadság-mozgalmak hatására pedig V. Ferdinánd kénytelen-kelletlen, – 1848. április 11-én – szentesíti az Áprilisi törvényeket. ... A törvénycsomag biztosította a magyar országrész polgári demokratikus fejlődését és a forradalmi követelések megvalósítását...

1848. szeptember 11-e szomorú nap forradalmunk történetében. A bécsi udvar felhasználva az áprilisi törvények hiányosságait – ez esetben a nemzetiségi kérdés rendezetlenségét – Jellasics horvát bán

35 ezer fős seregével támadást indít a törvényes magyar kormány ellen. A forradalom jogos önvédelmi háborúvá, szabadságharcá magasodik az európai forradalmak között egyedülállóan. Sikerekkel, kudarcokkal a pákozdai csatától a világosi fegyverletételig... Haynau (a véreskezű hóhér) rémuralmáig... Batthyány Lajos miniszterelnök; a honvédsereg 13 tábornoka (az aradi vértanúk); Csányi László közlekedésügyi miniszter; Kazinczy Lajos – Kazinczy Ferenc fia – az első áldozatok és még más hősök következtek.

Ha 1848-49 örököseinek valljuk magunkat, akkor kritikusan meg kell állapítanunk; a 12 pont szellemiségével ellenkezik, ha a regnáló kormányhatalom cenzúráz, ha neki nem tetsző ellenzéki médiumokat (Népszabadság, Klubrádió...) szüntet meg; hogy neki tetszőket alapítson; ha a megyei lapokat a politika kiszolgálójává teszi;

A szabadsajtó a közösség egyetemes érdekeit is szolgálja, mint akkor 1848-ban. Napjainkban az egyre több áldozatot követelő világvágy idején, megbízható hiteles információkkal a korona vírus elleni közös – nem kormány és külön ellenzéki – program hirdetésével, a vírus ellen nemzeti összefogásra kell mozgósítania... Legalább a vírus elleni „harcban” fogjunk össze, ha már mi magyarok mindig, mindenki ellen harcolunk. Az összefogáshoz pedig „Legyen béke, szabadság és egyetértés – a Mit kíván a magyar nemzet” örökébe lépve.

Forradalmunk és szabadságharcunk szerves része volt az európai – párizsi, bécsi, itáliai – forradalmi mozgalmaknak, melyek a polgári átalakulás és szabadság elveit fogalmazták meg, mint egyetemes közös célt és akaratot. Egyenlő polgárokként kívántak létrehozni valami újat. Ez a kor egyszerre érlelte meg és erősítette a szabadság, a polgári átalakulás és az alkotmányos demokrácia igényét. Büszkeség érzése tölt el bennünket, hogy az 1848-49-es magyar forradalom és szabadságharc hősei között ott látjuk a községünkől származó polgárokat, akiknek nevét emlékmű őrzi a Dísztéren.

Dr. Boros István, felelős szerkesztő

Március 15-i megemlékezés

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc hőseiről az utókornak kötelessége megemlékezni.

2014 óta már a 173 évvel ezelőtti nagy események kónyi szereplői előtt is tudunk tisztelni, hiszen nekik akkor emlékművet állíttatott Kóny Község Önkormányzata.

Községi ünnepségünket azóta is az emlékműnél tartjuk meg, de sajnos tavaly és idén a koronavírus járvány miatt nem a hagyományoknak megfelelően lehetett megemlékezni.

2021. március 15-én 9 óra 30 perckor Kóny Község Önkormányzatának Képviselő-

elő-testülete és természetesen minden kónyi lakos nevében Aller Imre polgármester és Szalánczy Zsolt alpolgármester a megemlékezés koszorúját helyezte el az emlékműnél, majd a járványügyi szabályokat betartva a Képviselő-testület tagjai is fejet hajtottak a hősök előtt.

Ezt megelőzően a Tündér-tavi Óvoda vezetője is elhelyezte a megemlékezés virágait.

Bízunk benne, hogy jövőre már ismét hagyományos módon tudjuk megünnepelni az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 174. évfordulóját.

Háziorvosunk rendelőjéből...

A koronavírus világvárányal kapcsolatban Dr. Hegyi Katalin Facebook-oldalán rendszeresen tájékoztatja a könyvkiadót. Mivel azonban nem minden helyi van fenn a közösségi oldalon, ezért itt is közöljük ezeket a jelen helyzetben rendkívül fontos bejegyzéseket jelentősen kibővített és aktualizált változatban:

Aktuális helyzet

Könyvban a járvány kitörése óta 229 páciensünknel igazolódott a fertőzés. A fertőzöttek száma ennél valószínűleg több volt. Az itthon kezeltékkel napi kapcsolatban vagyunk, állapotukat folyamatosan kontrolláljuk. Kórházi kezelésre eddig 21 fő esetében volt szükség. 4 beteg életét sajnos nem tudták megmenteni.

Hatalmas terhelés alatt dolgozunk a rendelőben:

Volt olyan nap, hogy 192 főt láttunk el, 29 tesztet kértünk reggel fél nyolctól este hétig. A táppénzen lévők száma a szokásos mennyiség háromszorosa. A betegek számára láthatatlan adminisztratív feladataink a sokszorosára nőttek: pl: egy tesztkézés bevitele 10-15 perc az OMSZ rendszerébe. A beadott oltásokat 4 helyen kell rögzítenünk.

Ehhez társul még az oltásszervezés feladata. Az Oltóponton egy műszakban 7-8(!) ember dolgozik (a katonákat is beleértve 9-10!), akiknek egyéb feladatokat nem kell ellátni, csak az oltást beadni és adminisztrálni.

Nekünk a rettenetesen megnövekedett napi feladataink mellett kell még az oltásokat is szerveznünk az Oltópont számára és a saját oltásaink szervezése is ránk hárul, azt sem végzi el helyettünk senki. Az oltások során nem csak a beadás, hanem az oltásszervezés is idő és energiaigényes folyamat. Betegenként akár 10 perc is lehet a páciensek kikérdezése az olthatóság elbírálása miatt, ezért telefonon nagyon nehéz bennünket elérni. Kérjük, hogy

elsősorban emailben keressenek meg bennünket! Minden emailre válaszolunk, legkésőbb a következő munkanap végéig. Kérem szíves türelmüket, azonnal nem tudunk minden kérésnek eleget tenni, bármennyire is szeretnénk!

Ki dönt az oltásokról?

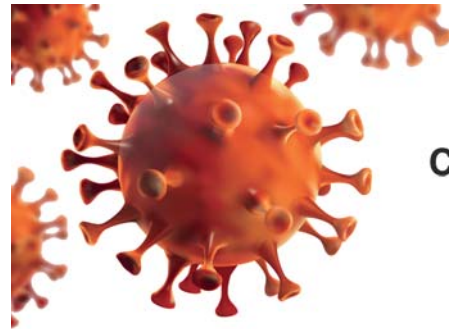
A sajtóhírekkel ellentétben nem a háziorvosok döntenek el, hogy ki, mikor és legfőképp, hogy milyen oltóanyagot kap. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőtől kapunk egy részleges listát a regisztráltakról, és csak az azon szereplőknek szervezhetjük meg az oltását, adhatjuk be azt az oltóanyagot, amit a listához társítottak.

Hány fő oltása történt meg eddig Kóvnyban?

Első körben összesen 1 ampulla Moderna vakcinát kapott a teljes Csorna-Kapuvári járás, így azt csak egy csornai körzet betegei kapták meg. A következő lista alapján 6 fő 80 év feletti páciensünk oltása történt meg a csornai Oltóponton Pfizer-Biontech vakcinával. Egy másik lista alapján 12 főt oltottunk be AstraZeneca vakcinával a helyi rendelőben. Oltást követő rosszulletet, vagy bármilyen komolyabb problémát nem észleltünk.

Folyamatosan felhasználásra kerültek a kapott oltóanyagok, sőt más praxisból átvett oltóanyagokat is felhasználtunk, minden lehetőséget megragadtunk, hogy a beoltottak létszámát növeljük. Eddig összesen 252 fő oltását szerveztük meg: 151 fő oltását a rendelőben végeztük el, 101 páciensünk oltóponton oltottak be.

Munkahelyen szervezett oltás keretében 10 fő kapott oltást. Az sms-ben oltásra behívottokról semmilyen hivatalos információt nem kaptunk. Előfordult, hogy csak oltásszervezéskor derült ki, hogy a listánkon szereplő személy már sms-t kapott és beoltották.

CORONAVIRUS
COVID-19

Eddigi tapasztalataink alapján azt javaslom mindenkinek, hogy az oltás után és másnap lehetőség szerint pihenjenek, ne végezzenek megerőltető fizikai vagy szellemi munkát! Az oltás utáni 24 órában nem feltétlenül, de előfordulhatnak a következő tünetek: szédülés, hányinger, láz, hidegrázás, helyi fájdalom, rossz közérzet, gyengeség, zibbadás, kiütés. Ezek megjelenése az egyén érzékenységtől függ, van, akinél erősebben jelentkeznek ezek a mellékhatások, és van, aki semmi ilyet nem érez.

Minél többen megkapják a vakcinát, annál hamarabb visszatérhet az életünk a normális kerékvágásba.

Az oltóanyagokról röviden

Minden védőoltás lényege az, hogy a szervezetben erős ellenanyag termelés jöjjön létre, és ezzel védelem alakuljon ki az adott betegséggel szemben anélkül, hogy elkaptuk volna a kórt. A Pfizer és a Moderna cégek által készített oltóanyag úgynevezett mRNS vakcina, amely még elölt vírust sem tartalmaz, csak egy utasítást ad a szervezet számára, hogy a koronavírus külső burkolatát, (a „köntösét”) gyártsa le, amiről aztán mintát vehet az immunrendszerünk, hogy az ilyen köntösben érkező vírus ellen (az angliai és egyéb mutánsok ellen is) elő tudja állítani az ellenanyagokat anélkül, hogy megbetegednénk. Az elv egy magyar biokémikus, Karikó Katalin nevéhez fűződik, aki már 2005 óta dolgozik az ilyen új típusú oltóanyagok kifejleszté-

sén. Mivel ezek az mRNS alapú oltások lényegében csak utasítást adnak a sejteknek, így alapvetően nagyon biztonságosak. Előállításukhoz semmilyen toxikus anyagra, sem pedig olyan sejtkultúrára nincs szükség, amelyek vírussal szennyeződhetnek.

Az Astra Zeneca és a Szputnyik oltóanyaga más technológiával fejti ki hatását: egy ártalmatlan hordozó vírust használ, melyre ráteszik a COVID kabátját. A vírus leadó rendszerként viselkedik, és arra készíti a szervezetet, hogy az ellenanyagot elkészítse. Roncsolt, szaporodásra képtelen COVID vírusok felhasználásával készül a kínai oltóanyag, amelynek hatására a szervezet ellenanyag-termelésbe kezd, így alakítva ki a védelemet. A kínai és az orosz oltóanyagok folyamatban vannak az európai gyógyszerbiztonsági vizsgálatait, magyarországi engedéllyel rendelkeznek! A Pfizer első oltása után 10 nappal már 88% a védelem, a második oltás után, (amit az első után 21 nap múlva kell beadni) 7 nappal már 95%-os. Figyelem! Az oltás utáni napokban, amíg a védelem nem alakul ki, meg lehet fertőződni, és meg is lehet betegedni.

A koronavírus tesztekéről

Ha a gyorseszteszt pozitív, azt jelenti, hogy nagy mennyiségű vírus van jelen a szervezetben. Ezek az antigénteszteszt, melyek a vírus felszíni fehérjéit mutatják ki, gyorsak (15 perc) és relatíve olcsók. Ha pozitív eredményt adnak, már nem is készítenek PCR tesztet.

Ha negatív a gyorseszteszt, (ez lehetséges közepes vagy kisebb mennyiségű vírus esetén is), sajnos attól még lehet pozitív a PCR teszt, amely a vírus örökítő anyagát mutatja ki. Ezt már laboratóriumban készítik el, az eljárás drágább, időigényesebb, és 2-3 nap alatt ad eredményt.

100%-os teszt sajnos nem áll rendelkezésre. A legpontosabb eredményt a 48 órán belül megismételt két PCR teszt adja. Azonban hiába tekintik a PCR-módszert a legmegbízhatóbbnak, ha nem megfelelő helyről történt a mintavétel, akkor az eredmény álnegatív lehet. Ráadásul minden teszt eredménye csak egy pillanatfelvétel: a tesztelés időpontjára vonatkozik. Sajnos fél órával a teszt elvégzése után is meg lehet fertőződni.

Felmerülhet a kérdés, hogy akkor mi értelme van a tesztelésnek? A válasz az: betegség esetén

nagyon fontos tudnunk, hogy a beteg COVID-fertőzött-e? Ha nem az, akkor a további vizsgálatok sokkal gördülékenyebben mehetnek. Ha pedig COVID-fertőzéssel állunk szemben, akkor a fokozott figyelem és óvatosság igencsak indokolt. Természetesen a további fertőzések megakadályozása is fontos szempont, az pedig még ennél is fontosabb, hogy a betegségen (teszttel igazoltan) átesettek plazmája életet menthet!

Az ügyfélkapu fontosságára ismét szeretném felhívni a figyelmet! A tesztek eredménye hamarabb megérkezik oda, mint hozzánk. Mindenki, akinek van ügyfélkapus elérhetősége és érvényes TAJ kártyája, bármikor hozzáférhet az elektronikus térben rögzített adataihoz a <https://www.eeszt.gov.hu> oldalon.

Tehát érdemes ügyfélkapu regisztrációt csinálni, kb 5 perc

az Okmányirodában. Vagy ha van már e-személyi igazolványa, saját maga is megteheti a <https://ugyfekapu.gov.hu/registracio/regEszemelyi> oldalon!

COVID-ellenanyag (Anti-test) tesztek mutatják meg a védettséget

Ingyenes ellenanyag teszt jelenleg csak célzott donor vizsgálat esetén lehetséges, pl. Súlyos beteg számára vérplazmából kiszűrt ellenanyag adományozása esetén, minden más esetben fizetős vizsgálatra van lehetőség. Az egyszerűbb, akár internetről is rendelhető, ujjbegyből vett egy csepp vérből elvégezhető ellenanyag gyorseszteszt viszonylag olcsók (a csornai laborban 500 ft volt legutóbb, míg interneten 4-8.000 Forintért vásárolhatóak meg). Ezek a tesztek azonban csak erős fertőzés után, magas ellenanyag szint esetén jelzik, hogy

az illető átesett fertőzésen, és rendelkezik ellenanyagokkal.

Előfordult, hogy igazoltan covid-pozitív, de a betegségen enyhé tünetekkel átesett személyeknek nem jeleztek ezek a tesztek. Tehát csak szűrővizsgálatként használhatók, és nem adnak teljes bizonyosságot arról, hogy az illető átesett-e a fertőzésen, van-e a védettséghez szükséges megfelelő ellenanyag szintje. A drágább, komolyabb laboratóriumi háttérrel igénylő szerológiai vizsgálatokhoz vénás vérvétel szükséges. Ezt végzik pl. A synlab-ban körülbelül 10.000 Ft-ért. A vizsgálat során az ellenanyag pontos mennyisége kerül kimutatásra, amiből már biztonsággal meg lehet állapítani, hogy a páciens védett-e vagy sem.

Dr. Hegyi Katalin

A cikkben szereplő adatok, a könyv házi orvosi praxisra vonatkoznak. (A szerk.)

Önkormányzati tájékoztató

Könyi Község Önkormányzatának Hivatala a koronavírus járvány terjedése miatt kihirdetett veszélyhelyzet idején is folyamatosan működött, illetve működik. Személyes ügyfélfogadásra azonban csak abban az esetben kerül sor, amikor az ügyfél személyes megjelenése elkerülhetetlen. Telefonon (96/280-140) és e-mail-en (info@kony.hu) munkanapokon, hivatali munkaidőben korlátozás nélkül a lakosság rendelkezésére állunk/állunk.

Sajnos a járvány a hivatal dolgozóit sem kerülte el, de a nehézségek ellenére is minden hozzánk forduló lakos ügyét a korábbi gyakorlatnak megfelelően intéztük/intézzük.

Önkormányzatunk a Covid-19. védőoltásra történő regisztrációban segítséget nyújt azon oltakozni szándékozóknak, akik internet, illetve papír alapú regisztrációs lap hiányában ezt eddig nem tudták megtenni. A regisztrációs lapot az igénylők rendelkezésre bocsátjuk, ezért forduljanak hozzánk bizalommal.

Megújul a „Sírtói” kápolna

Örömmel értesültünk róla, hogy a „Sírtói” kápolna tavaly megkezdett felújítása folytatódni fog, mivel a Könyi Római Katolikus Plébánia képviselőjében Brezina Balázs plébános sikeresen pályázott az „Egyházi épített örökség védelme és egyéb beruházások támogatására”, és 15 millió forintot nyert az épület renoválására, amihez ezúton is gratulálunk.

A „Sírtói” kápolna településünk egyik szakrális és történelmi emléke, ezért felújítására benyújtott pályázathoz Könyi Község Önkormányzata nevében Aller Imre polgármester támogató nyilatkozatot adott.

Bízunk benne, hogy a sokaknak oly kedves épület végre visszanyeri régi fényét, és a 2019-ben önkormányzatunk által a kápolna falán Fejérvölgy István esztergomi érsek, királyi helytartó emlékére elhelyezett (a felújítás idejére leemelt) emléktábla is méltó helyre kerül vissza.

„Egyszerre tudtam kolléga és vezető is lenni.”

– Horváth Józsefné Margit óvó néni mesélt pályájáról

Rovatunkban községünk azon polgárait, civil szervezeteit szándékozunk bemutatni, akik kiemelkedő közösségi tevékenységükkel hozzájárultak falunk mindennapjainak szebbé, hasznosabbá tételéhez, és ezzel kiérdemelték, hogy Kóny Községért Díjjal ismerjük el tevékenységüket. 2014-ben **Horváth Józsefné Szili Margit**, vagy ahogy mindenki ismeri, Margit óvó néni kapta meg községünk rangos elismerését, így jelen lapszámunkban őt kértük meg, hogy meséljen életéről, pályájáról.

1948. április 15-én születtem Rábaszovátton, melyet akkor még nem egyesítettek Bágyoggal. A kónyiakkal már nagyon hamar kapcsolatba kerültem, hisz általános iskolai tanáraink, Görcs Tivadar és Finta Alajos is innen származtak, és tőlük sok történetet hallottam a kónyi emberekről, szokásokról. Az általános iskola elvégzése után a csornai Hunyadi János Gimnáziumban érettségiztem, 1968-ban pedig a Soproni Óvónőképző nappali tagozatán óvónői oklevelet szereztem. Ez a hagyomány aztán folytatódott a családban is, hiszen Enikő lányom és Ákos fiam is a pedagógusi pályát választotta.

Óvónői pályámat 1968. augusztus 16-án kezdtem meg Sopronnémetiben, ahol az akkor újonnan induló óvodát vezethettem egy évig. Ezt követően összeházasodtunk a szintén szováti Horváth Józseffel, így munkahelyet változtattam: Rámapordányban töltöttem két hónapot, ekkor a kónyi óvodában ajánlottak lehetőséget, amit nagy örömmel fogadtam el, és 1969. november 1-től egészen nyugdíjba vonulásomig itt dolgoztam. Az óvoda akkori munkatársai, Nics Józsefné (Gizi) óvodavezető, Veér Katalin óvodavezető helyettes, Tóth Sándorné (Jutka) óvónő, Novák Andrásné (Gizi), Rigó Béláné (Zsuzsi), Horváth Ferencné (Teri), Kiss Károlyné (Vali) dajkák és Tóth Károlyné (Caca) étellemezésvezető sokat segítettek nekem a beilleszkedésben és munkám minél magasabb színvonalú ellátásában. Abban az időben az óvoda három osztott csoporttal működött, és én a nagycsoportot vettem át.

Bár nagyon szerettem itt dolgozni, egyetlen problémám akadt: az akkori közlekedés miatt a reggeli munkába járás igen körülményes volt. A két település, Kóny és Szovát közötti út megtétele közel két órába telt, bár hazafelé már kedvezőbb volt a helyzet. Ezért aztán az óvoda jó közössége és a nehézkes közlekedés miatt férjemmel úgy döntöttünk, hogy Kónyban kezdünk építkezni. 1974. augusztus 20-án költöztünk be az új házba, és azóta vagyunk kónyi

lakosok. Az óvónői gyakorlatban eltöltött sok éves munkám során mindig is a gyermeki személység harmonikus fejlődéséhez szükséges nyugodt, derűs légkör biztosítását tartottam rendkívül fontosnak. A szülőkkel való kapcsolatom lényege pedig a gyerekek eredményesebb neveltetésére való törekvés volt.

1987-ben Nics Józsefné addigi óvodavezető nyugdíjazása után pályázaton nyertem el a vezetői beosztást. Ezt követően még kétszer (1992 és 1997) pályáztam sikeresen, így nyugdíjazásomig irányíthattam a kónyi óvoda szakmai munkáját. Legfontosabb vezetői feladatomban tartottam, hogy olyan nevelőközösséget alakítsak ki, amely a munkájára igényes, egymás munkáját tiszteletben tartja és nyitott minden újszerű kezdeményezés befogadására. Az óvodában, mint munkahelyen, mindig igyekeztem olyan légkört biztosítani, hogy mindenki örömmel és természetesen legjobb tudása szerint végezhesse a munkáját.

A kónyi óvoda abban az időben már öt csoporttal működött, két egymástól távoli helyen, az „Új óvoda” a Petőfi utcában, a mai helyén, míg a „Régi óvoda” a Rákóczi utcában a mostani étkező helyén. Ez sok problémát vetett fel, többek között az egészségügyi előírásoknak megfelelő ételszállítást. Az akkoriban szokásos kézikocsi szállítást egy idő után felváltottuk a lefedett utánfutós, majd jóval később a zárt ételszállító autós fuvarozással. Problémát jelentett még a falu két külön részén dolgozó óvónők, dajkák kapcsolattartása, helyettesítése, és az életkor szerinti ügynevezett „tisza” csoportok kialakítása is. Ugyanis a mindennapos munka során úgy tapasztaltuk, hogy a szülők

és az óvónők egyaránt az ilyen csoportokban való működést kívánják. Ez azonban sokszor azzal járt, hogy egy-egy család egyik gyermekét a „Régi óvodába”, a másikat meg az „Új óvodába” kellett hordania maximum két évig. Azonban mindig igyekeztünk a csoportokat úgy kialakítani, hogy ez a nehézség lehetőleg minél kevesebb családot érintsen. Ez a helyzet szerencsére néhány év elteltével aztán megszűnt.

Az évek folyamán átgondolt gazdálkodással, jó szervezéssel, szülői, nagyszülői támogatással sikerült pótolnunk néhány hiányosságot, mint például a csoportszobákba bútorok, asztalok vásárlása, különálló nevelői szoba kialakítása, berendezése, a szakkönyvtárunk jelentős fejlesztése vagy pedig az óvodaudvar fa- és sportjátékszerekkel történő felszerelése. A szülőkkel, sőt a nagyszülőkkel különösen jó kapcsolatokat sikerült kialakítani, így aktívan és lelkesen vettek részt az óvoda szépítő munkájában. Például bálakat szerveztek, a bevételt pedig az új udvari játékok beszerzésére fordíthattuk.

Az 1992 és 97 közötti időszakban rendkívül gyors fejlődés ment végbe a köznevelésben, így emiatt azokat a továbbképzési formákat és a hozzájuk kapcsolódó szakirodalmat kellett munkatársaimnak biztosítani, amelyek fontosak voltak az óvodai nevelés megújításához. Megalakítottuk az intézményi szakmai munkaközösséget, melynek vezetője akkor Rónainé Kati lett, és házi bemutató foglalkozásokat tartottunk, így készültünk óvodánk saját nevelési programjának kidolgozására. Ebben a legfőképpen a helyi sajátosságokat, hagyományokat az egészséges életmódra és a környezetvédelemre való nevelést kívántuk hangsúlyozni.

1994-ben óvodánk bemutatkozhatott a Megyei Szakmai Nyílt Napok programsorozatában, ahol sikeresen szerepeltünk a Matematikai nevelés óvodáskorban – új módszerek eredményes alkalmazásában. Munkatársaim önfejlesztő törekvéseit mindig kiemelten kezeltem, és támogattam két dajkánkat a nekik kellő szakképesítés megszerzésében. Ekkortájt pályázati források felhasználásával megszerveztük az óvodai úszásoktatást is, de ez nagy sajnálatomra egy idő után megszűnt, mert nem volt rá kellő számú jelentkező. Színházi programjaink már sokkal sikeresebbek voltak, a 6-7 éveseket állandó színházberlettel a Győri Nemzeti Színházba vittük. Az ilyen utazásokhoz az autóbusz mindig a fenntartó önkormányzat biztosította. Az én időszakom alatt bevezettük az óvodai nyílt napokat is. Évente egy meghatározott

héten a szülők bejöhetnek és részt vehettek a középső- és a nagycsoportban egy-egy foglalkozáson. Sajnos gyermeklétszámunk a kilencvenes évek közepén jelentősen lecsökkent, aminek hatására egy gyermekcsoportunk megszűnt. Így aztán óvónői kollégáktól kellett megválni, ami nagyon szomorú döntés volt, és személy szerint én is nehezen éltem meg. Annyi pozitívum származott a dologból, hogy az így felszabadult termet tornaszobává tudtuk alakítani.

Az 1997-től kezdődő időszakban a Nevelési Programunkban lefektetetteknek megfelelően az örök emberi értékekre, a kultúra, a természet iránti szeretetre, annak védelmére való nevelést tartottuk a legfontosabbnak. Kezdetben a helyi iskola szervezésében, később pedig már önállóan, a térségi óvodák részvételével elindítottuk Versmondó Versenyünket. Nagycsoportos óvodásaink először óvónői, majd később már táncpedagógus irányításával ismerkedhettek meg a néptánc alapjaival. A kultúra mellett a sportot is fontos prioritásnak tekintettük, ezért a környékbeli óvodákkal összefogva megszerveztük a Sportnapot játékos vetélkedővel, ahol óvodánk első helyezésnek örülhetett. A 6-7 éves futball iránt érdeklődő fiúgyermekeknek pedig ovifocit indítottunk testnevelőtanár vezetésével.

Ahogy azt már mondtam, egy óvoda életében mindig nagyon fontos a szülőkkel való jó viszony, ezért a gyerekek zökkenőmentes beilleszkedését segítő lehetőséget tettük a szülők és a gyermekek számára is a közös ismerkedést az óvó néikkel, az óvodai környezettel. Minden évben pszichológia előadásokat is szerveztünk a gyermeknevelés és az óvoda-, iskolakezdés nehézségei témakörében. Hagyományteremtő szándékkal elindítottuk a később minden karácsony előtt megtartott „munkalétutánt”, ahol szülők és óvónők dolgozhattak együtt, és itt lehetőség nyílt a közvetlen, kötetlen beszélgetésre, ismerkedésre. Nagyon szeretnék kis óvodásaink és mi is a falu menti Hanyba tett

kirándulásokat, de azt is fontosnak tartottuk, hogy a gyerekek a tágabb környezetünket is megismerjék, ezért minden évben nagyobb kirándulásokat is szerveztünk.

Ugyancsak nagy élményt jelentett, mikor óvónőink a gyermekek kézműves munkáiból kiállítás szerveztek a Faluházban, ezt az eseményt pedig összekötöttük egy ételkóstolóval, hogy így népszerűsítsük az egészséges táplálkozást. Ehhez az ételeket a főzőkonyha akkori dolgozói (Irénné, Magda, Judit, Irén, Rózsi) készítették el Kovácsné Éva élelmiszervezető irányításával nagy lelkesedéssel. Vezetői időszakomban folyamatosan részt vettünk pályázatokon, így ezek forrásaiból, valamint a fenntartó önkormányzat jelentős hozzájárulásával szinte teljes mértékben sikerült megújítani, felújítani játé- és tornaszereinket, valamint az udvaron található, és a gyermekek által nap mint nap használt fajtékokat. Sőt, még egykori óvodásainktól is kaptunk különböző hasznos tárgyakat: udvari faasztalokat, padokat, madáretetőket és felújított fajtékokat (szekér, hintaló, sárkány). Ezen kívül sikerült pótolni az óvodaudvar előregedő fáit is.

2006-ban aztán nyugdíjba mentem, és azóta a közélettől is visszavonultam. Legjobban a kertünkben szeretek tevékenykedni, valamint olvasni, és az unokám is sok örömet jelent. Az, hogy 2014-ben megkaptam a Kónyi Községért Díjat, nagyon meglepett, de igen megtisztelőnek éreztem,

hogy közösségem ilyen formában is elismeri az életutamat, tevékenységemet. 2018-ban átvehettem az óvónői aranyoklevelemet is, ami ugyancsak nagy örömmel töltött el.

Az esetleg feltűnhetett e kis beszámoló olvasása közben, hogy munkám bemutatása során nagyon gyakran használtam többes számot, ez azonban nem valamiféle nagyzás a részemről, hanem azért fogalmaztam így, mert mindazt, amit sikerült elérni a kónyi óvodában, azt kollégáimmal közösen sikerült elérni. Mindig nagyon fontos volt számomra munkatársaim és az általuk elvégzett munka tisztelete, mert így tudtam egyszerre kolléga és vezető is lenni. Ez segített abban, hogy az intézményben egymásra odafigyelő, egymás munkáját maximálisan megbecsülő közösséget tudjak formálni. Ennek volt köszönhető az, hogy mindig is érezhettem munkatársaim támogatását, és a fenntartó önkormányzat bizalmát. Csak ilyen közösségben, ilyen körülmények között lehetett elérni mindazt, amiről itt beszámoltam. Ezért aztán nagy tisztelettel és szeretettel emlékszem vissza minden kollégámra, akivel együtt dolgozhattam az elmúlt évtizedekben, függetlenül attól, hogy még dolgoznak, megérdemelt nyugdíjas éveiket töltik, vagy sajnos már nincsenek közöttünk.

Mindig örömmel tölt el, ha visszagondolok óvónői (Veér Katalin és Tuba Csilla vezető helyettesek, Rónai Tiborné Kati, Milus Józsefné Szilvi, Tóth Sándorné Jutka, Kovács Miklósné Mariann, Domnatics Zoltánné Bea, Termeczkné Kovács Kati, Kiss Miklósné Magdi, Szabó Miklósné Márti) és dajka (Rigó Béláné Zsuzsi, Kiss Károlyné Vali, Prém Béláné Kriszti, Dömötör Endréné Margit, Németh Józsefné Edit, Horváth Ferencné Terike, Csikai Lászlóné Rózsika, Karácsony Lászlóné Jutka, Horváth Ferencné Judit, Bertalanné Pongrácz Tímea) kollégákkal az együtt ledolgozott évekre.

Cs. G.

Kónyi óvoda nagy csoportja 2005.

„ÚJ LÁTÓSZÖG”

„Inkább mindig a társadalomkutatás, a szociológia és a technológiák társadalomra gyakorolt hatása érdekelt”

– Beszélgetés Radó Nórával

Rovatunkban olyan Kőnyban élő, vagy innen elszármazott, de falunkhoz továbbra is kötődő fiatalokat mutatunk be, akik különböző okok – munkájuk, vállalkozásuk, hobbijuk, tudományos tevékenységük – miatt érdekesek lehetnek olvasóink számára. Mostani lapszámunkban **Radó Nóra** tudományos újságíró, a **Semmelweis Egyetem** doktoranduszát mutatjuk be, aki községünkben nőtt fel, és szülei jelenleg is itt élnek.

– Elsőként iskolai tanulmányairól kérdeztük Nórát:

– A Krúdy Gyula Gimnázium kéttannyelvű idegenforgalmi osztályába jártam, ahol az első évben 20 órában tanultuk a német nyelvet. Ezt követően a Corvinus Egyetemen tanultam tovább nemzetközi tanulmányok szakon, mellette pedig szakkollégista voltam az akkori, kevésbé vonalas Mathias Corvinus Collegiumban. Az az igazság azonban, hogy annyira nem voltam elégedett ezzel a szakkal, ezért felvettem mellé a kommunikációt is, de még így együtt sem voltak túl meggyőzőek számomra, így egy évet ráhúztam a CEU-n (Central European University – Közép-Európai Egyetem). Ösztöndíjas lettem master képzésen, és nemzetközi kapcsolatokat, valamint Európa-tanulmányokat hallgattam. A CEU teljesen más volt, mint a Közgáz, nagyon sokat tanultam, és nagyon megérte az az idő, amit ott tölthettem. De hogy mi is szeretnék lenni, az ekkor sem igazán kristályosodott ki bennem, mert, bár sok időt és energiát öltem a külpolitikai szakterületbe, sosem volt számomra egyértelmű, hogy tényleg ezzel szeretnék foglalkozni. Inkább mindig a társadalomkutatás, a szociológia és a technológiák társadalomra gyakorolt hatása érdekelt. A szakdolgozatomat is ilyen témában (a Wikileaks hatása a diplomáciára) írtam a CEU-n, a Corvinuson írt szakdolgozatom pedig azzal foglalkozott, hogy a háborúkat hogyan, milyen narratívákban jelenítik meg a televízióban, valamint a különféle médiumokban. A média iránti érdeklődés egyébként mindig megvolt az életemben, mert már egyetem mellett is írtam különféle újságokba és az egyetemi lapba is.

– Az iskolák elvégzése után hol helyezkedtél el?

– Az egyetemem után igyekeztem külpolitikai területen maradni, az MTI külpolitikai szerkesztőségében helyezkedtem el, itt írtam híreket évekig. Azonban nagyon kezdett megváltozni a légkör, és háttérbe szorulni

a szakmaiság. Úgy éreztem, hogy azokkal az elvekkkel és értékekkel, amiket én szeretnék képviselni, már nem tudok ott együtt élni. Így orientálódtam más irányba, a digitális egészségügy területére, és egy orvosi jövőkutatóval, dr. Meskó Bertalannal dolgoztam együtt évekig. Nagyon örültem neki, hogy egy kicsit eltávolodhattam a külpolitikától, aztán rá is jöttem, hogy ez sokkal jobban passzol hozzám.

– Mivel foglalkozik egy orvosi jövőkutató és mi volt a te munkád itt?

– Dr. Meskó Bertalan ennek a szakmának az egyik úttörője, és azt kutatja, hogyan fog kinézni az orvoslás a jelenlegi trendek alapján 10-20-30 év múlva. Ez egy nagyon izgalmas terület, mert az orvostudomány jelenleg talán nem annyira látványosan, de egyfajta forradalmon megy keresztül. Olyan változások zajlanak nemzetközi szinten, amit mi el sem tudunk képzelni. Kezdődött ez azzal, hogy sikerült a teljes emberi genomot feltérképezni 2003-ban, és azóta folyamatosan olyan újítások és technológiák bukkannak fel, amelyek elképesztő módon megváltoztatják a gyógyítást és az élettudományokat. Tavaly például a kémiai Nobel-díjat két olyan tudós kapta, akik a génszerkesztési technológiát alapozták meg, idén pedig nagy esélyes az mRNS-technológia szabadalmaztatásáért Karikó Katalin és Drew Weissman kutatók. Ez mindkettő olyan technológia, ami a gének szintjén zajló folyamatokat elemzi, vizsgálja és próbálja alkalmazni a tudományban.

Én a háttérkutatásokban segítettem dr. Meskó Bertalannak, és abban, hogy az orvosi, élettudományi tanulmányokból, technikai leírásokból, melyekben szaknyelven fogalmaznak, én közérthető módon angol nyelvű cikkeket írjak a nagyközönségnek. Szóval elsősorban írtam, másodsorban pedig a kutatásokban vettem részt, amik azt mérték fel, hogy a digitális egészségügy vívmányai iránt mennyire nyitottak az emberek, hogyan, hol kezdik el használni, milyen akadályok gördülnek eléjük, és hogy mit is jelent ez a gyakorlatban. Valamint azt is vizsgáltuk, hogy a mesterséges intelligenciánál hol milyen szerep jut az orvoslásban, milyen lehetőségek rejlenek benne. Ezek voltak a nagy témák, és ezeket igazából a mai napig folytatom, csak most már nem dr. Meskó Bertalannal dolgozom, hanem a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetében folytatok doktori tanulmányokat. Itt az elsődleges témám a digitális egészségügy, ezen belül a telemedicina, valamint a társadalmi egyenlőtlenségek kapcsolata. Lényegében azt vizsgálom, hogy a digitális egészségügy vívmányai elő tudják-e segíteni az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Másrészt a Qubit tudományos online lapnál állandó szerzőként foglalkozom egészségügyi témákkal, de más tudományterületek is bekerültek a látókörmbe. Tágabban fogalmazva, itt is az érdekel inkább, hogy a technológiáknak milyen hatása van a társadalomra, ami elvezet a környezetvédelemtől az orvostudományon át a mindennapi szokásokig. Ez a két tevékenység nagyjából ki is tölti az időmet, de azért mellette még a CEU Innovations Lab keretében egy kedves barátómmal, Domaniczky Orsolyával is indítottunk egy projektet Contemplate Tech néven. Ennek keretében azt szeretnénk megnézni, hogyan lehet az élet- és környezet tudomány nagyon szaknyelven megfogalmazott eredményeit lefordítani úgy, hogy mindenki megérthesse. Emellett indítottunk egy blogot, melyben igyekszünk a mesterséges intelligenciát és más high-tech megoldásokat az emberekhez úgy közelebb hozni, hogy ne rettenjenek meg tőle. Olyan megfontolásokkal, hogy eszközként tekintünk ezekre a vívmányokra, és hogy ez a jövőben is így maradjon, ne uralkodjon el rajtunk a technológia. Bár a jelenlegi eredmények alapján ez egyáltalán nem történhet meg, annak ellenére se, hogy nagyon sokan azt gondolják: errefelé haladunk.

– Tudományos, ismeretterjesztő könyvet nem terveztek erről a témáról?

– Ez nagyon jó ötlet, már gondolkozunk rajta. Egyébként a Semmelweis Egyetemen a digitális egészségügy témakörében nemsokára megjelenik egy tankönyv, amiben szerzőként én is részt veszek.

– Mennyire nehéz a hétköznapi nyelvére lefordítani a tudományos szövegeket?

Ennek megvannak a nehézségei, mert igazából azt kell eldönteni, hogy milyen részletességgel érdemes ezekhez a témákhoz hozzájárulni, milyen mélységekig lehet lemenni. Minden egyes területnek megvan a maga szaknyelve, ami arról is tanúskodik, hogy az adott tudós, aki ebben dolgozik, ért a szakterületéhez. Így nagyon kell törekedni arra, hogy ezt a szaknyelvet lefordítsuk közérthetőre, de arra is, hogy legalább annyira pontos maradjon, mint az eredeti. Ez pedig azért nehéz, mert a tudományban nem véletlenül használnak bizonyos kifejezéseket bizonyos dolgokra, eredményekre, módszerekre. Ezeket pedig nehéz elmagyarázni, hiszen ha az ember túlpontosan visszaadja a tartalmat, akkor az nem biztos, hogy a megértést tényleg segíteni fogja, ha viszont például egyszerűbben fogalmaz, pontatlan lehet.

Ami rendkívül fontos, hogy az ember eldöntse, mi is a cél. Ha az a cél, hogy mondjuk a nagymamám is megértse, miről van szó, akkor természetesen nem fogok neki egy vegyszeti szaklapban megjelent cikk módszertanáról beszélni, mert azt nem fogja érteni. Viszont, ha egy mondatban elmondom neki, hogy az a vegyszeti technológia tulajdonképpen mire jó, amit ő akár a saját életéből is ismerhet, azzal sokkal többre lehet menni. Úgyhogy mindig azt kell megnézni, ki a közönség, mi a cél és mi az üzenet, amit el szeretnénk juttatni. A részleteket pedig a szakértők úgyis abban a tudományos lapban fogják elolvasni.

– Ahogy néztem, a Qubiten a legfontosabb témád, amiről nagyon sok cikket írtál, nem meglepő módon a koronavírus. Hogyan látod ezt a válságot?

– Én természetesen ezt is tudományos ismeretterjesztésként fogom fel, és tényleg

nehéz ebben a témában navigálni, mert nagyon sok információ kering az interneten, a tévékben, a rádiókban, az újságokban. Természetesen most mindenki ezzel foglalkozik, hiszen ez a legfontosabb, ami már több mint egy éve közösség szintjén velünk történik, viszont itt is nagyon fontosnak tartom a hiteles, korrekt és érthető tájékoztatást.

Én személy szerint igyekszem mindent megtenni ezért, és mivel most egy kicsit jobban beleástam magam ebbe a témába, ezért nagyon igyekszem, hogy legalább így tudjak segíteni. Nem tudom, hogy sikerül-e, de tényleg ez a cél.

– Mennyire nehéz hitelesen és korrekten tájékoztatni, miközben hetente jönnek ki gyakran egymásnak ellentmondó kutatások, információk?

– Pont ezért nehéz a munkám, mert egyelőre a tudósok is a sötétben tapogatóznak. Az viszont biztos, hogy a koronavírusnál szélesebb körben kutatott kórokozó a világon nem létezik. Nagyon sokan érdeklődnek iránta, és hihetetlen nemzetközi összefogás van tudományos szinten, hogy mielőbb vége lehessen a világvárodnak. Az pedig szerintem tényleg elképesztő, hogy kevesebb mint egy év alatt sikerült hatásos vakcinát fejleszteni a koronavírus ellen. Erre az emberiség történetében még nem volt példa, ez fantasztikus eredmény. Viszont tényleg azt látom, hogy iszonyatosan nehéz navigálni ebben a térben, mert szinte naponta jelennek meg új tanulmányok, eredmények. Így mi csak azt az egyet tehetjük, hogy megpróbálunk utánanézni a forrásoknak, például hogy mennyire hiteles az adott tudományos lap, amiben az információ megjelenik, hogy mit tudunk a szerzőkről, és alaposan megnézzük a kutatást, valamint azt, hogy az eredményekig milyen módszerekkel jutottak el.

A másik pedig, ami megnehezíti a munkát, az az idő szorítása. Pont azért, mert olyan gyorsan változik minden, nagyon hamar hírt kell adni a történésekről. Az időnek ez a nyomása pedig nem segíti azt, hogy az ember annyira alaposan körül tudja járni a dolgokat, amennyire szeretné. Egy csomó esetben előfordul, hogy egyszerűen

muszáj hírt adni egy témáról, annak ellenére, hogy tudjuk: nagyon gyorsan változhat minden. Egy-egy cikkel el lehetne tölteni heteket, hónapokat is, hogyha az ember beleássa magát, de erre egyszerűen nincs idő.

– Mit tudsz javasolni az átlagembernek, hogyan igazodjon el ebben a kérdésben?

– Igazából szerintem Magyarországon is nagyon sok olyan virológus, epidemiológus szakember nyilatkozik ezekben a témákban, akiknek érdemes hinni. Például a pécsi virológusok Facebook-oldalát én is követem, mert komoly szakmai alaposággal nyilatkoznak meg a vírusról, a kutatásokról és egyáltalán minden ezzel összefüggő kérdéssről. Van egy KOVIDók nevű YouTube-csatorna is, egy olyan ismeretterjesztő oldal, ahol virológusok, szakértők magyarázzák el, hogy most éppen hol tartunk. Úgy gondolom, hogy ha az embernek kérdései vannak, azokat érdemes feltenni hiteles fórumokon. Úgy hallom, még Karikó Katalin is igyekszik válaszolni mindenkinek, aki megkeresi LinkedIn-en. Ilyen a Qubit is, ahol én és a kollégák is nagyon szívesen válaszolunk a felmerülő kérdésekre. Tényleg azt veszem észre, hogy nagyon nehéz hiteles információkhoz jutni, de az biztos, hogy akinek a vírussal, a vakcinával kapcsolatos kétségei vannak, az jól teszi, ha szakértőkhöz fordul, mert ez a közeg nagyon igyekszik elmagyarázni, hogy mivel tehetünk a legtöbbet az egészségünkért, a gyógyulásunkért vagy a megelőzésért.

– Említetted, hogy most doktori tanulmányokat folytatsz, ezen kívül még milyen jövőbeli terveid vannak?

– Ez jó kérdés, mert nem vagyok egy túltervezős alkat. A doktori iskola még el fog tartani pár évig, és szeretnék a továbbiakban is tudományos ismeretterjesztéssel foglalkozni, kutatni, cikkeket, és esetleg könyvet írni, szerkeszteni ezekben a témákban. Nagyvonalakban ezek a jövőre vonatkozó terveim.

Csikai Gábor

Egri (pilisborosjenői) csillagok...

– Varga Sándor a filmklasszikusban játszott

Újságunk közkedvelt rovata „Az életet már megjártam”, melyben községünk olyan, magas kort megért lakosai mesélnék magukról, akik tevékenységükkel elismertté váltak, és életük példaként állítható mindenki számára. Előző lapszámunkban rendhagyó módon egy házaspárral, Merkó Bélával és feleségével Ominger Ellával beszélgettünk, és abból a szempontból most is rendhagyó beszámoló olvasható, hogy, bár megismerhetik Varga Sándor életét, de annak egy nagyon fontos részére koncentrálnunk kiemelten: interjúalanyunk katonaként részt vett az Egri csillagok című filmklasszikus forgatásán. Így erről részletesebben is mesélt **Varga Sándor**.

A vagongyárban tanultam asztalosnak 1962-től 1965-ig. 1962-ben maradtam ki az általános iskolából, és az akkor még a Wilhelm Pieck Vagon- és Gépgyárban lettem inas, majd 1965-ben ott is kezdtem dolgozni. Utána neveztek csak el Rába Vagon- és Gépgyárnak, én pedig 1967-ben bevonultam Lentibe katonának. Ott egyébként – ez talán ma már nem hadititok – volt egy légvédelmi- és egy lövészetred, én azonban itt a műszaki alakulathoz kerültem. Jártunk gyakorlatokra a harckocsizókkal, hidakat, pontonokat építettünk.

Az Egri csillagok forgatásán

1968-ban kezdte forgatni Várkonyi Zoltán filmrendező az Egri Csillagokat, és a honvédségtől kért ehhez segítséget, statisztákat (Hiteles adatok szerint 5 000 sorkatonát rendeltek ki a Pilisborosjenőn emelt díszletvárhoz. A szerk.). Így kerültünk mi is oda, ott laktunk Pilisborosjenőn egy sátor táborban három hónapig, ahol felépítették az egri vár tökéletes másolatát, és a tömegjelenetknél meg hasonló eseményeknél kellett közreműködnünk. Nagyon jó világunk volt ott, mert bár pénzt nem kaptunk a szereplésért, viszont élelmet

meg igen jót adtak, úgy éltünk, mint „Marci Hevesen”. Vasárnaponként például házikolbászt kaptunk, sőt még sört is adtak, ami nagy szó volt egy katonának.

A munka pedig nem volt nehéz, általában forgattunk fél órát, egy órát, attól függ, épp mennyi kellett, majd egy óra pihenő jött, és napoztunk, kártyáztunk ott a hegyoldalon. Aztán általában egy-két óra múlva megint menni kellett, így teltek a napok. Mikor leforgattunk egy-egy jelenetet, Várkonyi Zoltán megnézte, aztán vagy jó volt neki, vagy mehettünk vissza megismételni. Úgy filmeztek bennünket, hogy utána sokkal többnek látszunk, mert ehhez is megvoltak már akkor a különböző filmes technikák. Hangszórókból irányítottak bennünket, meg oda is lovagoltak hozzánk, ha például voltunk egy csoportban százan, és elmondták: gyerekek, így, vagy úgy kellene csinálni. Ha pedig valamiért nem sikerült, akkor hangszórón bekiabálták, hogy újravétel!

Voltak jó sztorik is! Sinkovits Imrével, Bárdy Györggyel sokat beszélgettünk, mikor kiválasztottak minket egyéni akciókra, és mindegyik színész igen úriember volt velünk. Azt még tudni kell, hogy míg a forgatás zajlott, se nem nyíratkozhattunk, se nem borotválkozhattunk, hogy kellően töröknek nézzünk ki. Sinkovits Imre sokszor nevetett is rajtunk: Gyerekek, hogyan akartok ti így háborút nyerni, hát, hogy néztek ki? Végül is aztán igaza is lett, mert nem mi nyertünk. Arra is emlékszem, hogy akkoriban jelent meg a Coca-Cola Magyarországon, még ilyen csatos üvegben árulták. Lentibe a laktanyába hozzánk semmiféle hír nem ért le,

és nem is mehettünk sehová, mert első lépcsős, titkos alakulat voltunk, így erről sem tudtunk. A forgatáson egymásnak sugdostuk, mikor megláttuk az üvegeket a színészeknél: odanézz, Coca-Colát iszik! Igazából azt sem tudtuk akkor, hogy mi az.

Aztán ott volt például az a rész, mikor a tüzes kereket engedték le a „török seregére”. Azt összeácsolták hatalmas 4-5 méter magas kábeldoboszerűségekre, aztán telepakolták gyutacsokkal. Este pedig a hegyoldalon szépen engedték le, és ott robbogott, durrogott, aztán úgy vágta össze a jelenetet, hogy nagyon látványos legyen. Az is érdekes volt, ahogy a lovakkal dolgoztak, mikor harcoltak és esniük kellett. A nyergük alatt volt egy akkumulátor és az a szemük fölé oda volt kötve. A kaszkadőr megnyomta a gombot, attól megszédült a ló és elfeküdt. Ilyen trükkök voltak akkor.

Vagy például ott volt az a jelenet, mikor Bárdy György Jumurdzsákként megtámadta Venczel Verát a gyűrűért, és keresztüllőtték Bárdy kezét. Azt meg íjász mesterlövészek csinálták, egyenesen belelőtték a kézfejébe, de persze a keze fölött és alatt volt valami, amibe bele tudott állni a nyílvevessző. Gondolkodtunk is rajta, hogy ha esetleg elhibázzák, simán keresztüllövik a színészeket. Ennél a jelenetnél mi halottak voltunk, összekentek bennünket,

és ott feküdtünk, míg ment a forgatás. Aztán azon mérgeledtünk, hogy azt a téglaport, grafitport nem mosták le rólunk. De azért elmondhatom magamról, hogy még ha halottként is, de feküdtem Venczel Vera mellett.

Abban a jelenetben is látszódik a filmben,

mikor háremőrök vagyunk a sátor előtt, ott fel is lehet ismerni. Később hallottam, hogy Muzsai sógor elvitte a családot moziba, hogy megnézzék az Egri csillagokat. Aztán ennél a jelenetnél a nagynénje a teljesen csendes moziban felkiáltott: Nézzétek, az meg ott a Varga Sanyi! Az egész mozi ezen nevetett. Négyen voltunk akkor. Együkkel, Keresztény Ferivel – aki bodajki születésű, de már Székesfehérváron lakik, – a mai napig tartjuk a kapcsolatot. Kétévente vagy ők jönnek el, vagy mi megyünk hozzájuk.

Az ostrom forgatása is izgalmas volt. Azt úgy csinálták, hogy a vártól ellökték a létrákat, mögöttük meg voltak keresztben gerendák, így a támadók nem estek le a földre. Azt lehetett látni, ahogy dől a létra, mindig néz hátrafelé a gyerek, hogyan is essen. Amikor pedig felgyújtották a várat, abból elég nagy ügy lett. A vár hatalmas területen volt és egy részét fából építették meg azt gyújtották fel. Nagyon jól sikerült, de Várkonyi Zoltán azt mondta, csináljanak még egy felvételt. Ez még hatásosabb lett, a környékről az összes tűzoltónak jönnie kellett, hogy eloltsák a tüzet. A Néphadseregnek is állomásozott ott egy tűzoltóautója, de az ehhez kevés volt.

Aztán sajnos bejött a „cseh helyzet”, akkor vonultak be a Varsói Szerződés csapatai Csehszlovákiába. Ekkor nekünk is vissza kellett mennünk a laktanyába, pedig még egy hónapig lettünk volna a forgatáson. Ehelyett a laktanyában voltunk teljes harckészültségben, mert tőlünk is vonultak ki. Így vége is lett az aranyéletnek, mert mozgósítottak minket, a harckocsizók, meg a légvédelem ment Csehszlovákiába. Mi is készültségben voltunk, egy héti egyenruhában, bakancsban kellett lenni, le se vetkőzhettünk, egyedül a fegyvert rakhattuk le. Azóta is tervezem egyébként, hogy még egyszer megnézem a pilisborosjenői váromot, mert még mindig áll. De másfél kilométert kell hegymenetben gyalogolni, erre még nem sikerült rászánni magam.

Szörnyű baleset Herenden

Egy tragikus esemény is történt a katonaságom alatt. A harckocsizók rendszeresen mentek gyakorlatokra, és

olyankor nekünk is menni kellett velük, mert tűzérési tüzet kellett imitálni, robbantani. Egy alkalommal már éppen indultunk vissza, mikor Herenden megállt az egyik szerelvény, azon voltak a harckocsik meg egy személykocsi katonákkal. Ebbe szerelvénybe a szombathelyi gyorsvonat teljes sebességgel behajtott, mert szegény bakter elfelejtette átállítani a váltót. Akkor ütést kapott a vonat, hogy a harckocsik legurultak a helyükről, 8 katona meghalt, valamint a mozdonyvezető is. A gyorsvonaton szerencsére csak kevesen sérültek meg, mert a masinista észlelte, hogy gond van, ezért vészfékezni kezdett, de sajnos az ütközést így sem tudta elkerülni. Közülünk, katonák közül viszont sok lett a sérült, mivel a mozdony után volt a személyszállító kocsi amiben a katonák utaztak, de ezután a baleset után már mindig hátra tették. Minket, műszakiakat a következő nap odavittek, és a honvédségi anyagot kellett összeszednünk. Akkor még Czinege Lajos volt a honvédelmi miniszter, ő is eljött, és még ott is leterítették neki a vörös szőnyeget...

Munkásévek, nyugdíjas évek

1969 februárjában szereltem le a néphadseregtől, és akkor vissza is mentem dolgozni a Vagonyárba. Aztán kezdték ott leépíteni a vagonosztályt, a Házgyár meg éppen feljövőben volt. Így 1969 augusztusában el is mentem oda dolgozni, és a GYÁÉV-nél egészen 1989-ig, a rendszerváltásig voltam. Fél évig bent a műhelyben, aztán kikerültem onnan, és végig építkezéseken dolgoztam, mint szerelő. 1971 szeptemberében házasodtunk össze Ágival (Bojnár Ágnes, róla a 2020. augusztusi számunkban olvashattak. A szerk.), úgyhogy pont idén lesz ötven éve, és két gyermekünk született, Sándor és Zoltán. A munka révén már a GYÁÉV-től is eljutottam külföldre, mert 1974-től három éven át szállodákat építettünk Pozsonyban és Brnóban, valamint ez utóbbiban a Duna-parton egy egyetemi diák szállót, meg a Slovnaft olajfinomítóban

is két épületet, amik munkásszállók lettek. Itt több kónyi is dolgozott, Kovács Sándor egy Kamazzal fuvarozott (erről is olvashattak már a 2019. áprilisi lapszámunkban, „Olyan gyorsan telt el az idő...” Kovács Sándor emlékei címmel. A szerk.). Ekkor még Papp Sanyi is dolgozott kinn, meg Németh Imre bácsi, és mivel már megvolt a Škodám, őt mindig én vittem. Hét évig Budapesten is dolgoztam, itt többek között a Kelenföldi és a Gazdagréti lakótelepet építettük, ez utóbbi a Szomszédok című tévésorozatból vált később ismertté.

1989-ben aztán kimentem Ausztriába. Akkoriban már mondogatták, hogy érdemes kimenni, úgyhogy megindultunk, mivel a GYÁÉV már haldokolni kezdett, és érezni lehetett a végét. Így hát egyik kollégámmal, akivel egy GMK-ban voltunk akkoriban, kimentünk szerencsét próbálni. Ő aztán az egyik faluban, én meg a másikban dolgoztunk, négy kilométerre egymástól, de együtt laktunk. Egy kis maszek cégnél dolgoztam, egy házaspár alapította, és a legtöbben kilencen voltunk, bútorokat gyártottunk készre. Szóval Ausztriában dolgoztam egészen 2004-ig, onnan is jöttem el aztán nyugdíjba. Azóta élvezzük a nyugdíjas életet Ágival, teszünk-veszünk, kertészkedünk. Egy ideig még élveztem, hogy ide mentem, oda mentem, elbűtykölgettem, de már nem csinállok ilyent sem. Két fiamtól öt unokám van, ők is gyakran jönnek hozzánk. A kézilabdát ma is imádjuk, szeretjük, régebben meg támogattuk is. Ágival ketten intéztük a kézilabdacsapat ügyeit: beszerzés, sportszerek, satöbbi. Aztán volt, mikor a kisbusszal én vittem a csapatot meccsre, és persze rettenetesen szurkoltunk nekik. Aztán sajnos abbamaradt ez is, és nagyon hiányzik. De szerencsére most vannak mindenféle Bajnokok Ligája meccsek, Világbajnokság, meg hasonlók, úgyhogy a tévében reggeltől estig kézilabda megy. ETO mérkőzéseire bérletünk is van, de a vírushelyzet miatt oda sem lehet menni. Reméljük, ez most már hamarosan megváltozik.

Csikai Gábor

Akinek Chuck Norris is irigyelte a hangját...

– Beszélgetés Jakab Csaba színművésszel

Egy helyi mondás szerint, mikor Kolumbusz felfedezte Amerikát, a könyi ember már szembejött vele, addigra a nádat is learatta, és a tokmányos tarisznyából ette a tepertős pogácsát. Ez így is van, akármerre keveredjen az ember, biztosan találkozik olyanokkal, akik valamilyen formában kötődnek községünkhöz. Nemrégiben **Jakab Csaba** színművészről tudtuk meg, hogy gyermekkorra több nyarat is Kónyban töltötte rokonainál, így erről és természetesen rendkívül gazdag pályafutásáról kérdeztük őt.

– Jakab Csaba 1953. szeptember 1-én született Csornán, ám sokáig nem volt a rábaközi városban.

– Én Csornán lényegében annyi időt töltöttem, amíg kiadtak a kórházból. Ez persze nem volt kevés idő, mert nem kerülhettem ki rögvest. Ugyanis kinyitották ránk az ablakot a csecsemőosztályon, és heten-nyolcan, akik ott a huzatban feküdtünk, nagyon megfáztunk. Így aztán az apukám nem is tudom mikor vett először a kezébe, de talán nyolc hónapos lehettem. Mindenesetre sokáig kellett a kór-

házban maradnom, mert középfülgyulladás miatt lékelték a fületem, meg mindenféle ilyen őrült beavatkozáson kellett átmennem. Miután meggyógyultam, egyből fel is jöttünk Budapestre, mert apám akkor ott tanult a műszaki egyetemen. Ekkor már volt egy nővérem, úgyhogy rá apám vigyázott. Édesanyám dőri születésű, így került Csornára. A könyi rokonság is onnan ered, mert az én nagyszüleim sokan voltak testvérek, és ők mentek sokfelé: Csorna, Börcs, Kóny, Győr, így ezen a vidéken van az én rokonságom is.

– Hogyan lett színész a Csornán született gyerekből?

– 1969-ben az apukám elvállalt egy két és fél éves külföldi kiküldetést, mint építészmérnök. Már korábban is volt kiinn egy évet Belgiumban, Franciaországban, és ugyanaz a társaság meghívta őt Algériába, miután az ország felszabadult. Akkor el is zavarták onnan a franciákat, de sok francia vállalat, építészirodák, gazdasági irodák maradtak, csak épp olyan francia nem akadt, aki ott akarta volna kockáztatni az életét. Így az én apukámat megkérdezték, volna-e kedve építészirodát vezetni, és hálisútnak, volt. Oda már ment vele az egész család, úgyhogy kikerültem

Afrikába, és végül ott is érettségiztem. Apámék végül 5 és fél évet húztak le ott, viszont nekem korábban vissza kellett jönnöm, hogy a Magyar Néphadseregben védjem a hazát. De erre aztán csak jóval később került sor, már amennyire védeni tudja egy színész előfelvételis fiatalember a hont. Addig egyedül voltam itthon Pesten, éltem az aranyifjak életét, mert apukám időnként utalt némi kis dollárt a Konzumtouristba. De azért döntenem kellett, hogy merrefelé megyek, én pedig egy dolgot nem tudtam elképzelni: azt, hogy reggel nyolckor bemegyek egy munkahelyre, és délután ötig ott vagyok. Ma már persze el tudnám, mert kissé nyugodtabb lett a vérem, de akkor ez elképzelhetetlen volt. Így két variáció maradt: mivel jól beszélek franciául, így vagy „csavargó” leszek, ilyen kereskedő, világutazó, vagy valami más nem asztalhoz kötött munka. Erre a színészet éppen jónak tűnt, így odamentem egy Veres Pálné-s osztálytársammal. Afrika előtt ugyanis ebbe az iskolába jártam, és mikor hazajöttem, itt le is érettségiztettek mégegyszer. Azt mondták, hogy a francia érettségi az jó, de tanítanak ott magyar irodalmat? Nem! És magyar történelmet? Azt sem! Magyar éneket? Azt sem. Úgyhogy leérettségizhettem mindenből és különbözetiket kellett tenni. Itt aztán ezzel az osztálytársammal bekerültem egy baráti társaságba, ahol verseket mondott például Köves Géza, Lukács Sándor, Juhász Jácint. Lukács Sanyi még szerencsére köztünk van, Jácint sajnos már meghalt. Ott én is elmondtam Petőfitől, hogy „reszket a bokor, mert madárka szállott rá”, két-három bakival, mire megkérdezték: „Te tényleg színész akarsz lenni?” „Hát persze!” „De hát ahhoz minimum 15 verset kell tudni, 5 színdarabrészletet, énekelni kell, táncolni.” „Áhh – mondtam –, majd ha odaérek, akkor megoldom.” De azt mondták, hogy arra tényleg fel kell készülni. Elég az hozzá, hogy akkor elkezdtem versekkel foglalkozni. A gimnáziumban pedig volt egy irodalmi szakkör, oda gyorsan beavagoltam. Ráadásul az iskolában Ugrin Gábor (egy elég ismert karvezető, zenész), volt az énektanár, aki egyszer meghallotta a hangomat. Szólt is, hogy délután karéneket, menjek énekelni! Aztán az első próbán közölte, hogy egymagam képes vagyok elvinni egy egész kórust az erdőbe, úgyhogy legközelebb már nem kell jönnöm. Vagy például esténként szokásom volt énekelni a fürdőszobában. Anyám meg olyankor betolt egy papírt és egy cerkát, hogy inkább rajzoljak. Később édesapám nagyon sok színésznek tervezett házat, ők pedig feljártak hozzánk: például Tordy Géza, Darvas Iván. Mikor apám elmesélte nekik, hogy ez a „hülyegyerek” színész akar lenni, mind szörnyülködtek. Azt javasolták: törd el a lábát, most mérgezd meg, mielőtt odajut, meg ilyenek. Szóval ilyen kis hendikeppel a zsákomban vágtam én neki ennek a szakmának.

– Mindezek ellenére mégis jelentkezett a Színház- és Filmművészeti Főiskolára.

– Igen, és elsőre föl is vettek, aztán mégsem vettek fel, mindegy is, hogy miért. Bár rajta voltam a listán, de aztán más lett a szerencsés. Végül a következő évben felvett Horvai István, és itt osztálytársaim voltak többek között Görbe Nóra, Kovács Kriszta, Bán János, Pataki Erzsébet, Pap Vera (Isten nyugosztalja), Frajt Edit, Dörner György, Gáspár Sándor, Földi László. Nagyon jó osztályunk és nagyon jó négy évünk volt a Színművészeti, szinte testvérként-féltestvérként éltük meg azt az időszakot. A főiskola után 3 év Szolnok következett, aztán felszerződtem az akkori Józsefvárosi Színházhoz. Utána csak annyit mozdultam, hogy amikor megszűnt ez a színház és lett belőle a két belvárosi, én abban is maradtam. Gyakorlatilag egy színházban voltam végig, csak sok igazgatóm, sok főrendezőm volt. Ahogy ez lenni szokott, az ember dolgozik, a feje fölött meg mennek a főnökök. Aztán 18 és fél

év után elmentem szabadúszónak, azóta is így élek. Van három gyermekem, felnőttek már, és hála Isten kettőnek semmi köze a pályánkhöz. Igaz, a legkisebb majdnem színész lett, de most tévés adásrendezőként dolgozik. A másik kettő viszont apukájukkal ellentétben tisztességes polgári foglalkozást űz, az egyik például építőmérnök, saját cége van. Én most 67 évesen lekopogom, elég jól vagyok. Dehát szeretek is élni, meg állítólag tudok is. Sok munkám van, játszok színházban, forgatok, szinkronizálok, és mióta egy évvel a megszűntetése előtt eljöttem a Budapesti Kamaraszínházból, minden évben van legalább két színházi bemutatóm. Játszottam többek között Pécsen a Harmadik Színházban, Dunaújvárosban a Zenthe Ferenc Színházban, a Váci Dunakanyar Színházban, de most a Játékszínben is játszom egy darabban, illetve fogok, majd ha lesz újra színház. Most olyan csöndes késő őszi idő van a szakmánkban. Kicsit aggódom is a színházért általában, mert azt gondolom, az én korosztályom, akik elvégeztük a főiskolát - bár ott már akkor egyetemi szintű oktatás folyt - elsősorban a színház miatt lettünk színészek. Az pedig most éppen vegetál, vagy hibernált állapotban van, és aggaszt, hogy a nézők hogyan fognak visszatérni, bár nagyon remélem, hogy vissza fognak.

– A gazdag pályafutás és a sok munka mellett sem feledkeztél meg a gyökereidről, hogyan kötődsz Csornához, a Rábaközhez?

– Csornára visszakerültem egyszer-kétszer, az egyik ilyen alkalom, helyes kis történet volt. Még Dunaújvárosban Molière Tartuffe-jét játszottuk, és elvittük vendéglőadásnak Csornára. A szünetben jött be az ügyelő az öltözőbe azzal, hogy menjek ki, mert várnak. Mivel én játszottam a címszerepet, eléggé el voltam fáradva, szóval szükségem volt arra a 15 percre, így mondtam neki: Most nem, majd előadás végén. „De itt vannak vagy 18-an, köztük gyerekek is, gyere ki! És azt mondták, nem tudnak megvárni a végén, mert menniük kell” - erősködött az

ügyelő. Én nagyon sajnálkoztam: Küldjék be a papírokat, aláírom, csak ki ne kelljen mennem, mert teljesen le vagyok izzadva. Ezzel kiment az ügyelő, majd visszajött: Gyere, mert nem tágtanak. Felvettem egy szárazabb inget, és elindultam. Kint aztán minden korosztály várt: 8-10 évestől az idősekig. Mondtam nekik: Jó napot kívánok, Jakab Csaba vagyok, ne haragudjatok, de én dolgozom, amikor ti szórakozni jöttetek. Aki meg tud várni, szívesen beszélgetek velem, szívesen aláírok mindent. Erre ők: Csak szeretnénk bemutatkozni! Rendben, mondom, én Jakab Csaba vagyok, ők meg elkezdtek: Jakab Olivér, Jakab Kálmán, Jakab Tamás és a többi. Szóval ott állt 18 darab Jakab, és ezek szerint ők tudták, hogy én ki vagyok, úgyhogy eljöttek hozzám. Ez egy nagyon édes történet, azóta is a belső zsebemben, a szívem fölött őrzöm. Ezen kívül sajnos elég keveset tartózkodom arrafelé, nem azért, mert nem szeretem, sőt én nagyon is szeretem az országnak ezt a részét, csak a munkám miatt ritkábban tudok oda eljutni.

– Könyről milyen emlékeid vannak?

– Könyben, ha jól emlékszem a nagyapám testvéreinek a családja élt. Nekem ilyen színészmemóriám van. Horvai mindig azt tanította nekünk: az a jó színész, aki meg tud tanulni bármit, és amint megcsinálta a feladatot, rögtön el is tudja felejteni. Nos, én ilyen vagyok, hamar el tudok felejteni mindent. A lényeg, hogy a szüleim akkor már Pesten dolgoztak, és három gyermekes szülőként nyilván boldogok voltak, ha nyáron leadhattak bennünket valahová vidékre. 8-9 éves lehettem, mikor lementem nyaralni Könybe, és már bennem is volt csibészség, de a nagybátyámban, aki 4-5 évvel volt idősebb nálam, még több. Egyszer orvosost játszottunk és leoltottuk a tyúkokat. Akkor egy hétig rántott csirke volt, mert a tyúkok nem nagyon bírták a kezelést. Ez nem kínai vagy orosz vakcina volt, de olyan jó magyarosan belepusztultak szegények. Így aztán rántott csirke lett belőlük meg egy-két pofon nekünk. Aztán ott szívtam el egy disznóólban életem első cigarettáját, abból is csak egy slukkot, mikor is kijött a helyi tűzoltóság, mert füstölt a disznóól, ahogy szívtuk az „5 éves terv”-et. De ott ment át a kezemen egy szénásszekér, szóval vannak azért Könyből ilyen, ma már megmosolyogtató történeteim. Tavaly temettük el édesapámat, és a temetésre is jöttek Könyből származó rokonok, úgyhogy tudok róla, hogy sokan vannak még rokonaim abban az országrészben.

– Az ország leginkább szinkronszínészként ismert meg, ez hogyan kezdődött?

– Tizenhárom éves koromban még versenyszerűen úsztam, és akkoriban minden héten két napig lázas lettem. Kiderült, hogy tályog van a mandulám alatt, úgyhogy kikapták az összes mandulámat, orr garat, mindent. Nem tudom, hány mandulája van az embernek, de belőlem mindet kiszedték. Aztán felhívták a figyelmemet, hogy nem szabad beszélni pár napig, de én persze rögtön megszólaltam. Azóta is esküszöm rá, hogy a műtét előtt ugyanolyan volt a hangom, mint utána, de min-

denki más szerint belém operáltak egy felnőtt férfit. Akkor lett ilyen mély a hangom, így is szocializálódtam. Aztán úgy alakult, hogy Horvai minket nem nagyon engedett ki az egyetemről. „Majd ha végeztek és saját diplomájuk lesz, akkor már magukat képviselik, addig viszont engem. Rám ne hozzanak szégyent!” – mondta nekünk nevetve mindig. Dehát azért mi el-elmentünk titokban dolgozni. Én magam éjszakánként szinkronizálni jártam, mivel mondták, hogy nagyon szép, mély, férfias hangom van. Fél napra kaptam ilyen 90 forintokat, az elég volt arra, hogy vegyünk egy kiflit, egy fél liter tejet, meg két üveg bort. Tehát már főiskolás koromban elkezdtem és azóta is gyakran szinkronizálok, elég sok időt töltve azzal, hogy szinkronstúdióból-stúdióba megyek. Vannak állandó hangjaim, például 20 évig Végvári Tamás barátommal, kollégámmal (Isten nyugosztalja), Chuck Norris hangját adtuk felváltva. Dehát az összes „izomagyat” én szinkronizálok, ahogy szoktam viccesen mondani, például Dolph Lundgren. Egyébként nem tudom miért, mert nekem közöm nincs sem lelkileg, sem máshogyan ezekhez a bácsikhoz, de valamiért mégis engem tiszteltek meg ezekkel a szerepekkel.

– Ezek szerint a hangod viszont illik hozzájuk.

– Ez érdekes dolog, mert én találkoztam Chuck Norriszal, mikor három éve eljött a Baptista Szeretetszolgálat meghívására. Ott volt 8 és félezer ember a Papp László Sportaréna-ban és többek közt engem is meghívtak. Chuck Norris ugyanis megkérdezte, szinkronizálják-e Magyarországon a filmjeit? Mondták neki, hogy igen, ezért szeretett volna találkozni azzal az emberrel, aki az ő magyar megfelelője. Így aztán elmentem, és előtte megbeszéltük, mi lesz. Ő 5 filmjéből mondott angolul részleteket, én meg magyarul mondtam ugyanazt. Amikor pedig megszólaltam, nekem nagyobb sikerem volt, mint neki, mert azért magyarul sokkal többen tudtak ott, mint angolul. Mikor végeztünk, megfogta a vállamat, és annyit mondott: „Hát én mindig olyan hangot szerettem volna, mint a tiéd.” Ilyenkor az ember rögtönöz, úgyhogy én is megfogtam az ő vállát: „Én meg mindig olyan gázsit szerettem volna, mint a tiéd!” Persze fölrobbant az Aréna, nagyon szerették ezt a nem túl szellemes, de akkor ott ütős mondatot. A lényeg azonban, hogy egyáltalán nem olyan hangja van Chuck Norrisnak mint nekem. Akivel még találkoztam, az Richard Pryor, neki ilyen krákogó, nyivákoló hangja van, ami ugyancsak elég nehezen azonosítható az enyémmel. Pe-

dig elég sok afroamerikai színész szinkronizálok nyilván a mélyebb hangfekvésem miatt. Ez inkább ilyen alkati kérdés lehet, nézd meg például Woody Allent és Kern Andrást, ők is alkatilag hasonlítanak inkább, és ebből arra lehet következtetni, hogy a személyiségükben is. A magyar szinkron ezért volt nagyon jó és világhírű, mert inkább így osztották a szerepeket: aki egy kicsit hasonlított, vagy az élete olyan volt, mint a szinkronizálendő színészé, azt választották, lényegében a magyar megfelelőjét kezdték használni.

– Mondjuk most pont eszembe jutott egy ellenpélda erre: Arnold Schwarzenegger és Reviczky Gábor.

– Na, igen, Revi és Schwarzi egészen más alkatok. Ezért mondom, hogy nem lehet tudni, mikor miért kapsz meg egy szerepet. Valamikor rajta ragadsz egy emberen, én például Denzel Washington

elég gyakran szinkronizálok. Aztán egyszer nem voltam itthon, mert síelni mentem, és gyorsan kellett volna csinálni valamit, ezért Washington kiosztották Kálid Artúrra. Később meg se én, se Kálid nem értünk rá, mert éppen próbáltunk, akkor lett Galambos Peti. Így, ha nézed a Denzel Washington filmeket, három hangja van, Galambos, Kálid, és én a kor-elnök. Igazából nincs ebben semmi konzekvens gondolkodás, néha egy-egy szinkronrendező megnézi, hogy ki szokta csinálni, és akkor engem hívnak. Illetve az is fontos, hogy ne öregedjél ki egy hangból, ez pedig nálam állítólag még nem történt meg, úgyhogy vannak munkáim. Persze elkerülhetetlenül jönnek a fiatalok, és lökdösnek le minket a trónokról meg az elért hegycsúcsokról. Követelik a helyüket, de ez így is van rendjén.

Csikai Gábor

Adventi ünnepség és a Görcs Imre-Díj (ak) átadása

A 2020-as esztendő nagyon sok változást hozott, és egész életünket átrendezte. Nagy népszerűségnek örvendő rendezvényeinket sem tudtuk megtartani hagyományos formájukban, így a Faluházban mindig teltházas **Adventi ünnepségünk** és a **Görcs Imre-Díj** átadása is a youtube-ra költözött. Ez a megoldás nem bizonyult rossz ötletnek, hiszen az október 23-i és az adventi gyertyagyújtás videókhöz hasonlóan, többszázan tekintették meg.

Az adventi ünnepség helyett a Faluházban forgatott kisfilmben először **Aller Imre** polgármester köszöntötte a nézőket: „Tisztelt Kónyiak, kedves barátaink! Elsőként Szabó T. Anna szavait szeretném megosztani Önökkel: „Gyermekkorom óta a karácsony jelenti azt a biztonságot, amire tulajdonképpen mindenki vágyik: a felnőttek is abba a megélt vagy elképzelt biztonságba vágnak vissza, amit egy kisgyerek

érez az anyja ölében. A karácsony az illataival, az énekeivel nekem mindig erről a biztonságról szól” – írta egy helyen a költő. Sajnos az idei esztendőben nagyon sok családnál ez nem így fog történni, hanem az adventet és a karácsonyt is inkább a bizonytalanság és saját magunk, szeretteink mindenek felett való féltése fogja meghatározni.

Mert a 2020-ban tomboló koronavírus vilájárvány mindannyiunk életét alapjaiban változtatta meg, és éppen ezért idén legszebb ünnepünkre is rányomja bélyegét.

Ugyanígy faluközösségünk és önkormányzatunk élete is teljes mértékig megváltozott ebben az évben, hiszen amint láthatják, az évtizedek óta mindig megtartott és rengeteg érdeklődőt vonzó karácsonyi ünnepségünket is e kisfilm formájában, a világhálóra költöztetve tudjuk megtartani. Hasonlóan tetteink több más rendezvényünkkel kapcsolatosan is, melyek esetében az annyira fontos személyes találkozások helyett ezen a módon próbáltuk meg minden kónyi otthonába becsempészni közkedvelt rendezvényeink, hagyományos ünnepeink hangulatát. Abban a hitben tettük ezt, és tesszük most, karácsonyi ünnepségünkön is, hogy az emberiség végül képes lesz legyőzni a fenyegető veszedelmet, és jövőre már a régi, megszokott kerékvágásban

járva tudjuk megtartani mi is programjainkat. Majd ott mindannyiunkkal egészségben és nagy örömmel találkozhatunk. Addig is azt kérem, hogy nézzék olyan lelkesen és szeretettel ezt a filmet, ahogyan fiatal zenészeink játszottak, játszanak Önöknek, és engedjék, hogy a karácsony ezzel kicsit beköltözzék otthonaikba és a szíveikbe. Azután pedig igyekezzenek megőrizni maguknak és családtagjaiknak is a karácsonyt, hogy a szeretet egész esztendőben körbeölelhessen mindenkit. Mert ez a legfontosabb, egyedül a szeretet, egymás tisztelete az, ami képes lesz legyőzni bármilyen nehézséget. Ebben a reményben kívánok Köny Község Önkormányzata és Képviselő-testülete nevében mindenkinek békés, boldog karácsonyt, és sikerekben, szeretetben, egészségben gazdag új esztendőt.”

Aller Imre e szavakat követően meggyújtotta a község adventi koszorúján a negyedik gyertyát, majd – ahogy az a hagyományos ünnepségen is lenni szokott, – kis zenészeink mutatkoztak be. **Horváth Lili** Johann Krieger Menüettjét, **Tóth Zselyke** Johann Sebastian Bach G-moll menüettjét, **Németh-Vitéz Izabella** Bach G-dúr menüettjét, **Merényi Liliána** Bach D-moll menüettjét, **Nagy Bianka** Ludwig van Beethoven Musett című alkotását adta elő zongorán. Ezután **Czakó Hanna** Kiskarácsony, nagykarácsony címmel szólót adott elő fuvolán, majd gitáron **Horváth Léna** Molnár Levente felkészítő tanár kíséretével ugyancsak egy Kiskarácsony feldolgozást mutatott be. Végül pedig **Némethi Zsófia** anonim szerző Dicsőség, Incomparable című művét, **Aller Bence** pedig az Ó, szép fenyő című dalt játszotta el gitáron.

Horváth Lili

Némethi Zsófia

Merényi Liliána

Aller Bence

Czakó Hanna

Nagy Bianka

Horváth Léna-Molnár Levente

Tóth Zselyke

Németh-Vitéz Izabella

Ezt követően adták át a 2020 évi **Görcs Imre-Díjat**, melynek keretében először Görcsné Dr. Muzsai Viktória, a Gimex-Hidraulika Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ügyvezetője köszöntötte a díjazottakat: „*Három a magyar igazság, szól a mondás. A hármas búvós szám, csakúgy, mint a hetes vagy a kilences. Így, advent idején eszünkbe juthat a betlehemi három királyok, a napkeleti bölcsek, Gáspár, Menyhért, Boldizsár története. Vagy gyermekkorunk meséi, amelyekben három próbát kell kiállnia a főhősnek. Kedves Kónyaiak! A Görcs Imre-Díj is kiállta a három próbát, hiszen harmadszor adjuk át két kónyi fiatalnak. A hármas szám ugyanakkor a kiegyensúlyozottság jelképe is. Benne van a múlt, a jelen, a jövő. A múlt: ha ezt a Görcs Imre-Díjra vetítjük, akkor azt mondhatjuk, 1993-ban, a cég alapításakor egyszemélyes vállalkozásként indult az alapító, Görcs Imre második gyermekeként. 2018-ban ünnepeltük a cég fennállásának negyedszázados évfordulóját, de már 25 fős vállalkozásként, sajnos Imre nélkül. De az ő emlékére és a 25 éves jubileumra megalapítottuk a Görcs Imre-Díjat. A díj Köny, a szeretett szülőfalu két fiatalját támogatja felsőoktatási tanulmányaik megkezdésében és/vagy pályakezdésükben. A jelen: a GIMEX-Hidraulika Kft. az elmúlt években több kitüntetést kapott. 2010-ben a Kisalföld Presztízs Díjasa az Év Kisvállalkozása kategóriában; 2014-ben országos elismerésként a Legjobb Női Munkahely díjat kapta; 2015-ben a Győr-Moson-Sopron Megyei Kamarától a Győri Térség Gazdaságáért díjat kapta meg a vállalkozás; 2015 óta hatszoros Superbrand, 2016 óta ötszörös Magyar Brand díjas a vállalkozás. 2017-ben pedig a Roemheld német partnerünkötől a Legjobb Külföldi*

Weboldal díját kaptuk. És bár 2020 rendkívüli év a COVID-19 miatt, osztjuk Winston Churchill politikus, Nagy-Britannia miniszterelnökének, Nobel-díjas írónak a gondolatait: „Ne pazarold el a lehetőséget, amit egy jó kis válság a kezdedbe ad!” Igyekszünk a nehéz helyzetben is helyt állni, és a korábbi vállalásainkat teljesíteni. Így 2020-ban harmadszor adhatjuk át a Görcs Imre-Díjat két arra érdemes könyi fiatalnak, Bella Karolina Dórának és Finszter Annának.”

Bella Karolina Dóra ezt mesélte magáról később: „A Kónyi Általános Iskolában kezdtem a tanulmányaimat, de itt csak hatodik voltam, a hetediket már kisgimnazistaként végeztem a Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban. Ott is érettségiztem, jelenleg pedig a Corvinus Egyetem hallgatója vagyok pénzügy-számvitel szakon. A bécsi egyetemre is felvettek, oda informatika szakra, ám a koronavírus helyzet miatt végül is nem mentem ki. Egyelőre nem is megyek, de a későbbiekben teremben van mindenképpen. Ahogy a Görcs Imre-Díj pályázatában is írtam, a pénzből laptopot szeretnék vásárolni, mert a mostani

kevésbé alkalmas arra, hogy az informatikai tudásomat fejlesszem. A gazdasági informatika és a programtervező informatika is érdekel, akár az ELTE-n, akár a Corvinuson, és ezekhez kell egy ilyen célokra megfelelő laptop. Az iskola mellett is szeretek az informatikával elbábelődni, például édesanyámnak volt egy programja, amiben nyilvántartotta az ügyfeleket, ezt én újítottam. Szeretek másoknak is segíteni a tanulmányaikban. Nekem is segítettek annak idején ebben-abbban, most pedig engem keresnek, hogy segítsék például az informatikában. Ebből az előző félévben végig korrepetáltam is. Szabadidőmben szeretek még a kutyámmal foglalkozni, sportolni. Szeretném a mesterszakot is elvégezni és a jövőben két-három diplomát szerezni.”

Finszter Anna a következőket mondta magáról: „A Szabadhegyi Magyar–német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnáziumba jártam, ott érettségiztem, és német középfokú nyelvvizsgát is szereztem. Felsőfokú nyelvvizsgát is szeretnék szerezni, az egyetemi évek alatt. A Görcs Imre-Díjjal nyert összeget is elsősorban

erre szeretném fordítani. Most a Széchenyi Egyetem Jogi Karára járok a munkaiügy és társadalombiztosítási szakra. Bár ez valószínűleg keveseknek mond valamit, de ezzel a végzettséggel HR-ben tudok majd elhelyezkedni, vagy titkárságon, bérszámfejtésen, szóval elég sokféle a lehetőség. Az iskola mellett már elég régóta dolgozok hétvége, de van, hogy hétköznapokon is a középiskola óta. Az egyetem alatt annyiban jól jött nekem a karantén, hogy elvégeztem egy masszőr OKJ-s tanfolyamot. Négyféle masszázsról kaptunk bizonyítványt (svéd, nyírok, gerincregeneráció, lágy csontkovácsolás), így most ezzel is foglalkozom. Szeretnék egy szalont nyitni és ebben is dolgozni, nagyon érdekel és segíteni fog, hogy több lábom álljak a későbbiekben. A hobbim a néptánc, de sajnos most a vírus miatt ez sem lehetséges, remélem nyárra tisztul a helyzet és lesznek fellépéseink. A terveim a jövőre nézve: szeretném az iskolát jó eredménnyel elvégezni, és gondolkodom a mesterdiplomán.”

Görcsné Dr. Muzsai Viktória végül így fejezte be díjátadó beszédét: „Gratulálunk és kívánjuk, hogy ez a lelkesedés, a lendület, a jó tanulmányi eredmények és a Kónyban végzett közösségi munka maradjon az életetek része. Azt mondtam, hogy a hármasszám az a kiegyensúlyozottság jele, a múlt, a jelen és a jövő is ide tartozik. Mit hoz vajon a jövő? Van egy közmondás: Ültess el egy gondolatot, tettet aratsz. Ültess el egy tettet, szokást aratsz. Ültess el egy szokást, jellemet aratsz. Ültess egy jellemet, sorsot aratsz. Görcs Imre elültetett magában egy gondolatot: támogatni a szülőfalut, és ezt tett követte, a GIMEX-Hidraulika Kft. 2000 óta támogatja szülőfaluját, például a „Csillag-ház” felújításakor faanyagot adott, a falumúzeumhoz tárgyakat gyűjtöttünk, és Kóny történetét feldolgozó kiadványt is szponzoráltuk. Azaz elültetett egy tettet, ami szokást aratott. Ezt folytattuk 2018-ban a Görcs Imre-Díj megalapításával és éves odaítélésével. Igyekszünk támogatni a szociálisan rászoruló kónyiakat is pénzügyi támogatással. Az elültetett szokás tehát jellemet arat: tervezzük, hogy 2021-ben is meghirdetjük a Görcs Imre-Díjat azért is, hogy elérjük a következő bűvös számot, a hetest. Merthogy az elültetett jellem sorsot arat, és ebben a szellemben szeretnénk tervezni a további támogatásokat a Görcs Imre-Díjon kívül is, és ezek megvalósítását is. Bár most viharos időket élünk, de tapasztalatból tudjuk: vihar után kisüt a nap és előbújhat a szivárvány is. Bízunk ebben és bízunk abban is, hogy a jövőben is tehetünk könyiként a kónyiakért. Békés karácsonyt, és reménytelibb 2021-et kívánunk minden kedves könyi földimnek.”

A díjat Görcsné Dr. Muzsai Viktória és Görcs Annamária adták át a nyerteseknek.

Cs. G.

Emlékezés a Stiassny családra

Nagyon sok olyan hely, épület van Kónyban, melyet mindennap emlegetünk, ám nevének eredetéről már fogalmunk sincs. Ilyen például a „Kisutca” elején, az Arany János utca 10-es szám alatt a „Stiasznik”-ház, melyről ugyancsak kevesen tudják, honnan kapta a nevét. A névadó családról és különösen annak egyik tagjáról emlékezünk meg ebben a kis írásban.

Dr. Stiassny József a családapa, jogi végzettségű ember volt. 1884-ben született Enesén, felesége Weisenlőw Irma pedig 1892-ben Kónyban. József fiúk 1921-ben, Géza fiúk 1923-ban, Magda lányuk 1924-ben jött a világra, mindhárman Kónyban.

Házuk mind a mai napig áll a „Kisutcán”, az Arany János utcában. Elődeink egyébként Margulesz-háznak is nevezték, valószínűleg ő lehetett az előző tulajdonos. Stiassnyék eredetileg zsidó vallásúak voltak, de később áttértek a római katolikus hitre. Annyira mély volt a ragaszkodásuk, hogy a két fiúk Győrben papnak tanult.

Szári Lajos bácsi, aki a Győri Bencés Gimnáziumban az idősebb fiú, József osztálytársa volt, így emlékezett rájuk: „Sokat jártam náluk. Igazi keresztény ember módjára éltek, szeretetteljes kisugárzás jellemezte az egész családot”. Fájdalmas, de a Stiassny család tagjai hitük és áttérésük

ellenére is Auschwitz gázkamráiban haltak meg, egyedül József fiúk maradt életben.

STIASSNY JÓZSEF

(Kóny, 1921. – Németország, Seeheim-Jugenheim, 2007.)

(Ez a megemlékezés Róla íródott, Dobai Sándor atya bocsájtotta rendelkezésemre, miután németről magyarra fordította.)

Stiassny József a Győri Bencés Gimnáziumban érettségizett, kitüntetéssel. Belgiumban, majd Franciaországban tanult teológiát, itt szentelték katolikus pappá. A náci üldözés elől Dél-Franciaországba, a Pireneusokba menekült. Ide nem jutottak el a németek, így sikerült elkerülnie a haláltábor. A háború

után Izraelben, a Jeruzsálemi Ratisbonne-on, azaz a Szent Péter és Pál Szalézi Teológiai Egyetemen tanszékvezető professzor volt. Magyarországon, szülőfalujában, Kónyban is járt. Meglátogatta a templomot, a szülői házat, néhány ismerős családot.

Kísérője szerint végtelen fájdalommal érintették az emlékek. A templom falán lévő, a II. világháború áldozatait felsoroló márványtábláról nem is tudott. Amikor meglátta, attól félték, ott hal meg a helyszínen, annyira zokogott, siratta övéit: szüleit, lány-, és kispap testvérét. Alig tudták onnan elmozdítani. Itt minden emléke a felszínre jött, mert ezekről a dolgokról nem szokott beszélni, magába rejtette fájdalmát. Szeretett, megbecsült, bölcs ember volt. Sokan tisztelték szerte a világon, akik a Szentföldön ismerkedtek meg vele. Nagyra értékelték, sokszor kérték a tanácsát. Rosszat mondani másokról sosem jött az ajkára. Hatalmas tudásával is megmaradt szerénynek. Minden figyelmességért hálás volt. A keresztény – zsidó kapcsolatok értékelésének művésze volt. Igazi katolikus pap, keresztény volt, de zsidó eredetét sem tagadta. Példamutató, önfeláldozó életet élt.

Dobai atya mély tisztelettel emlékezett a vele való találkozásra: 1987-ben a belgiami magyarok szentföldi zárandoklatán kalauzolta őket. Együtt ebédelt a csoporttal. Délután a kísérő papokat fogadta, és csodálatos magyarázatot adott nekik a nyolc boldogságról.

A gyászjelentésében írt idézet kifejezi az ő egész életét:

„Senki sem él önmagának,
Ha élünk az Úrnak élünk,
Ha meghalunk az Úrban halunk meg,
Élünk vagy halunk az Úrrei vagyunk.”

(Rom.14/7-8)

Enzsöl Imréné

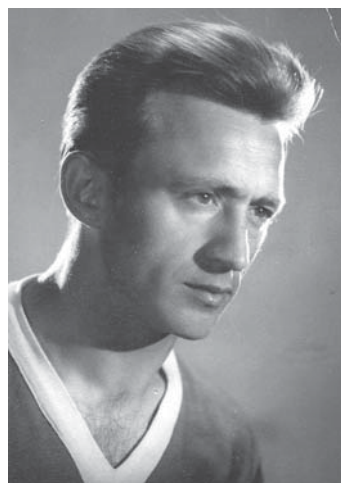
„RÉGI IDŐK SPORTJA”

Labdarúgó-krónika Kamondi Imréről

Községünk múltja igen gazdag, és sok jelentős, az egész ország életében is fontos dolgokat véghezvivő ember származik Kónyból. Erről már két helytörténeti kiadványunkban (Szemelvények Kóny múltjából 1-2.) olvashattak, és újságunkban is rendszeresen kutakodunk a régi idők eseményei között. Van egy olyan terület azonban, amivel fontosságához képest eddig keveset foglalkoztunk: ez pedig településünk sportmúltja, mely ugyancsak bővelkedik érdekes epizódokban és sikeres pályafutásokban. Ezért gondoltuk úgy, hogy egy cikksorozat keretében megidézzük sportos múltunkat, ha már a sportos jelenünk olyan kevés örömet tud adni. Az első részben a Pécsi Dózsa legendás labdarúgójára, a pécsi futball krónikására, a Kónyban született és a foci alapjaival itt megismerkedő **Kamondi Imrére** emlékezünk.

Kamondi Imre 1933. augusztus 28-án született Kónyban, és rendkívüli labdarúgó tehetsége már nagyon korán megmutatkozott. Alapjátékosa lett az azóta is sokat emlegetett „híres kónyi KISE 11-nek”, majd NB3-as és NB2-es csapatokon keresztül egészen a Pécsi Dózsa NB1-es csapatáig jutott, ahol ki is tudta bontakoztatni képességeit. A 90-es években, már nyugdíjas korában Labdarúgó-krónika címmel két kötetben írta meg a pécsi futball történetét.

Bármilyen magasságokig is jutott Kamondi Imre, Kónyt soha nem feledte el, még NB1-es játékosként is nagy szeretettel járt haza, és rózta a környék földútjait, ahogy erről Szári Mihály, (Szári Miska) Enszől Imrénének írt leveléből értesülhetünk, melyet az itt látható fotóhoz mellékel: „Sok-sok bonyodalom után jutottam idáig, hogy a (...) fél évszázados fényképekből egy kedves portrét postára adhatok. Sajnos az 1956. dec. 1-i kószálásunk a »Rúzsás kalánys és Szakajás» környékén Kamondi Imivel inkább a télbehajló, ködös tájnak szólt, így a meglévő fotók is túlnyomóan erre irányultak. (...) A nyári ígéretem ilyen késői megvalósulásában azonban van egy véletlen is, mely ünnepi értékű: a fotók 1956. dec. 1-én készültek, és számításom szerint 2008. dec. 1-én kell megérkezniük a Kóny, Soproni út 1. sz. alá. 52 évvel korábban Imi is oda tért be, miután a kóborlás után visszaértünk a faluba. Már erősen alkonyodott, amikor a Hősök szobránál mentegetőzni kezdett, hogy nem jön velem tovább, mert bemegy Aller Marához (Akkor még nem tudtam, nem is gondoltam, hogy ott marad haláláig.)”

Márpedig így történt. Kamondi Imre és Aller Mária 1959-ben összeházasodtak, és Imre 2007-ben bekövetkezett haláláig kitartott egymás mellett. Mara néni, aki egyébként tudomása szerint az első orvosi egyetemet végzett kónyi volt, kértük meg arra, hogy meséljen nekünk Kamondi Imre pályafutásáról: „Lényegében ott nőttek föl a többi kónyi gyerekkel

együtt a Vásártéren. Ez volt az a hely, ahol gyakorlatilag éjjel-nappal fociztak sok olyan kónyival, akik sajnos már nincsenek közöttünk. A Vásártéren volt a levanteotthonnak egy öltözője, annak a falára felrajzolták a kaput, és arra rugdostak mezítláb 100-szor, 200-szor is. Utána pedig olyan sebes lábbal mentek haza, hogy azt kötözgetni kellett. Aztán másnap természetesen újrakezdték. Amikor pedig 1945-46-47-ben a Kónyi SE megalakult, Imre már 12-13 évesen ott a nagycsapatban játszott. Mindig Benczik Jóska, aki akkor nagy kapus volt, szokta felvinni a vállán a pályára. Aztán 1946-ban valami okból kifolyólag az ETO első csapata eljött Kónyba egy vendég-szereplésre. Imre sokszor mesélte, hogy nagy szemekkel és nagy tisztelettel nézték a csapatot, hiszen életükben nem láttak még NB1-es futballistákat és meccset. Imre ezen a mérkőzésen az egyik kapu mögött volt labdaszedő, és az egyik győri játékos, Józsa László pedig felfigyelt rá, ahogy rugdalta vissza a labdákat. Odahívta magához és mondta neki: Kisöreg, a jobb lábad az jó, de egy mai futballistának kétlábasnak kell lenni! Úgyhogy onnantól Imre szokás szerint kisebesedett bal lábbal, de még nagyobb lelkesedéssel folytatta a rugdosást arra a kapura.”

Utána Győrbe járt a Révai Gimnáziumba, és természetesen ott is futballozott. Harmadikos korában az akkor NB3-as Győri Postásból észrevette egyik labdarúgó, hogy milyen jól játszik ez a gyerek, így már 15-16 évesen elhívták ebbe a csapatba. Ott játszott egy évet, majd a Postás kölcsönadta az akkori MÁV-DAC-nak, amely viszont már NB2-ben szerepelt. Ezalatt leérettségizett, és kapott is állást a MÁV-nál, majd később a Postánál. Ezek nem sportállások volt, mert délelőtt ment dolgozni, délután pedig edzettek. Ezekben a csapatokban mindig balszélsőt játszott, és így is figyeltek fel rá Budapestről. Az akkor NB1-es Budapesti Postástól megjelentek Győrben, és azt mondták: erre a fiatalemberre szemet vetettek és elviszik. Így Imre 20 évesen lett NB1-es játékos, és ott másfél-két évet focizott. Ott ismerkedett meg egy pécsi fiatalemberrel, aki elkezdett neki mesélni erről a városról, hogy itt milyen jó. Imre végül úgy döntött, hogy inkább elmegy Pécsre egyetemistának, minthogy elvigyék katonának, mert akkor azokat, akik tanultak, felmentették a katonai szolgálat alól. Így lett a PEAC (Pécsi Egyetemi Atlétikai Club) játékos. Itt nagyon jól összeszedték a csapatot, például együtt futballozhatott Szócs Jánossal vagy Garami Józseffel, és az egyetemi tanulmányaik mellett a labdarúgást is folytathatták. A diplomával pedig egy biztos szakma került a kezükbe. Imre testnevelő tanárként végzett. Mehetett volna jogra, vagy orvosira is, de mikor meglátta az orvosi egyetemen a kórbonctanon a különféle dolgokat, azt mondta, hogy ez aztán nem neki való. Aztán akkoriban történt, hogy egy budapesti csapat (Kőbányai Dózsa) feljutott volna az NB1-be, de a magasabb szervek úgy döntöttek, hogy ezt a jogot leadják Pécsre, mert az mégiscsak egy bányászváros. Ezt a csapatot a Belügyminisztérium működtette, így alakult meg 1955-ben a Pécsi Dózsa (Akkoriban a Belügyminisztérium csapatai mind a Dózsa elnevezést kapták. A szerk.). Akik pedig jó játékosok voltak a PEAC-ban, köztük Imre is, azok mind átkerültek a Pécsi Dózsa első csapatába.”

Az NB1-ben aztán sikeres szakasz következett Kamondi Imre életében: a Pécsi Dózsa 1955 és 1962 között kétszer is a hetedik helyen végzett, egyszer nyolcadik lett és háromszor tizenegyedik. Igaz, hogy az 1957-58-as szezonban kiesett az első osztályból, de rögtön utána meg is nyerte a NB2-t és visszajutott. Kamondi Imre végül 84 első osztályú bajnoki mérkőzésen lépett pályára, 12 alkalommal a Budapesti Postás és 72 alkalommal a Pécsi Dózsa színeiben, és ezalatt 9 gólt szerzett. Nézzünk néhány érdekesebb eredményt azok közül, amelyeken Kamondi a pályán volt: 1955.05.24 Budapesti Dózsa SK - Pécsi Dózsa SK 0:1; 1957.03.17 Pécs-Baranya Dózsa-Petőfi SK - Budapesti Honvéd SE 1:0; 1960.05.15 Pécsi Dózsa SC - Újpesti Dózsa SC 3:2; 1961.09.17

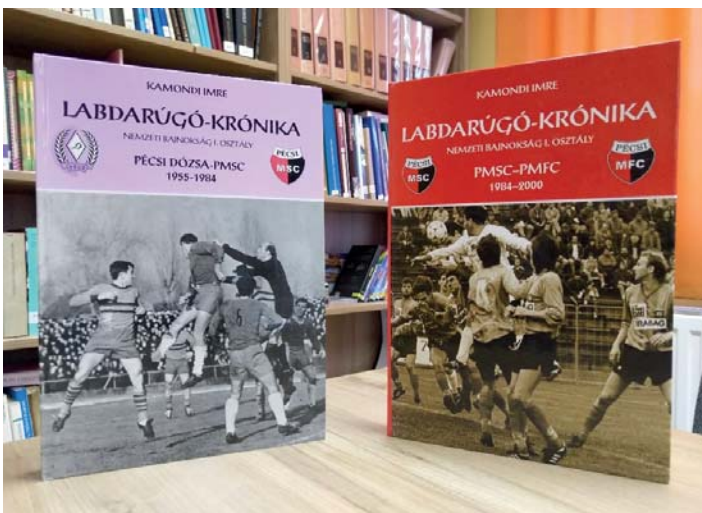
Ózdi Kohász SE - Pécsi Dózsa SC 2:5 - Kamondi Imre 54. percben lőtt góljával. E két utóbbi meccs összefoglalóját ki is kerestük Kamondi Imre Labdarúgó-krónikájából:

„Ezidőtájt az Újpest is jó csapat, és az sem számított, hogy idegenben játszik

Pécsi Dózsa-Újpest 3-2

Hazai vezetés következik, gondos gyorsasággal kiegyenlítve, a forgatókönyv szerint. Aztán a vendégek húznak el, és ez a féldő eredménye. A féldőben aztán az Újpest vezetője bejelenti, hogy nem kívánják a szerzett előnyt leadni! Győzni akarnak, kell a bajnoksághoz. Nemes felindultan jön az öltözőbe, és a 400 Ft-os prémiumot ezerrel toldja meg, ha győz a csapat. A vendégek kihívták a sorsot. A hazaiak ereje sokszorozódik, gördülnek a támadások. Dunai kiegyenlít. És kergetik tovább a későbbi bajnokot. A végén egy helyzetben az Újpestenek már csak a kapu előtti szabálytalanság segít, és Dunai biztos lábbal értékesíti a büntetést. A csapat elkerült kieső helyről, az Újpest pedig nem búcsúzott elvtársi kézfogással. (V. 15. Pécs, 20 000 néző Zengő, Farkas, Kocsis, Csupák, Kresz, Hegyi, Kamondi, Rádi, Opava, Dunai, (3) Kovács.) Megint két hét következik bajnoki mérkőzés nélkül, amit a munka mellett két edzőmeccs tarkít. Meglepő jó játékot felvonultatva, győzelem a Ferencváros ellen Pesten 4-2-re és Bátaszéken 8-3-ra. Ám a bajnokira alig maradt a gólokból. (...)

Az elmúlt mérkőzéseken már kiviláglott, hogy az Ózd az alsó régiókban fog tanyázni, és az otthonában is sebezhető.

Pécsi Dózsa-Ózd 5-2

A választott küzdőmodor jó, a minden részében jobb Pécs kiüti a vendéglátókat. Minden szempontból nagyon fontos, jó eredmény. Elnyertük egy rivális adogatását. (IX. 17. Ózd, 12 000 néző. Danka, Farkas, Kocsis, Csupák, Schwara, Halasi, Kamondi (1), Rádi (1), Dunai I. (3), Dunai II., Török.)”

Az NB1-es szereplés után Kamondi Imre továbbra is a labdarúgás közelében maradt, erről ismét Mara néni beszélt: „1962-ben befejezte a pályafutását, és írt erről egy könyvet, melyben ezt mondja magáról: »Nagy fizikai teljesítményekre képes, gyors, jól rúgó labdarúgó voltam, jókora hiányosságokkal ahhoz, hogy országos éljátékos legyek. De mindig az első csapat keretében játszottam. Tulajdonképpen senki nem tanított játszani.« A Pécsi Dózsa után volt állása, tanított az Ágoston téri iskolában 2-3 évig, majd elment NB2-es, Pécs környéki csapatokhoz edzősködni. Dolgozott többek között Szigetváron, Sellyén, de volt edző a megyei I. osztályban is. A legnagyobb élményének azonban

azt tartotta, mikor a Pécsi Dózsa ifjúsági csapatát edzette, ahonnan nagyon sok jó képességű labdarúgó került föl utána a megalakult PMSC-be (Pécsi Munkás Sport Club). Az edzősködés után pedig a PMSC technikai vezetője lett, innen is ment nyugdíjba. Ekkor fogott bele abba az óriási munkába, melyet a Labdarúgó-krónika megírása jelentett. Ezek ilyen nagy, almanachszerű kötetek lettek, és azok olvasták el, akik mélyebben is érteni akarták a dolgokat. Ehhez a könyvhöz nagyon szép levelet, ajánlót kapott, például Hidegkúti Nándortól, Albert Flóriántól, Mészöly Kálmántól és Szepesi Györgytől, akivel gyakran konzultált is. De rajta kívül az akkor élő nagyokat mindet felkereste, és beszélgetett velük.”

Puskás Ferenc, a száguldó őrnagy a következő sorokkal ajánlotta a könyveket a közönségnek: „Üdvözlöm a Labdarúgó-krónika kiadását azért, mert vallom, hogy a múltból mindig lehet tanulni, és más megyében hasonló elképzeléssel nem találkoztam. A régi Bp. Honvéd színeiben mindig jó mérkőzéseket játszottunk a Péccsel, a városról pedig szép emlékeim vannak. A nagy munkához sok sikert kívánok!” Palotai Károly, a Győri ETO legendás játékosa, később nemzetközi hírű játékvezető pedig ezt írta Kamondi Imrének: „Pályafutásom egyik szomorú állomása – 20 évesen – éppen Pécs volt. Az akkor kiharcolt 2-2 döntetlen kevés volt az NB I-ben maradáshoz. Később már kellemesebb 90 perceket játszottunk egymás ellen, váltakozó sikerrel, és akkoriban egy nagy család voltunk. Örülök, hogy megkíséreltek feleleveníteni azokat a szép időket.”

„A nagy munka mellett nyugdíjas korában a családjá is sok örömet jelentett Imrének – folytatja Mara néni. – Anita lányunk 1962-ben, míg Mónika 1967-ben született. Anita orvosprofesszor az Amerikai úti gyógyintézetben, sok könyvit is gyógyított, Mónika pedig jogot végzett és ügyvéd itt Pécsen. Imre is nagyon közkedvelt ember lett, hiszen akinek csak tudott, segített. Azok azonban, akik őt igazán ismerték, sajnos már nem élnek, a mai fiatalok pedig nem igazán tudják, milyen is volt, amikor a Pécsi Dózsa játszott mondjuk a Budapesti Honvéddal, vagy a Fradival és akkor 20-25 ezer néző szurkolt a pálya szélén. Ez olyan volt mindig, mint egy népiünnepély. A volt játékosai is jó szívvél emlékeznek rá, akik rendkívüli módon szerették, és nagy tisztelettel beszélnek még mindig róla, ha valahol találkozunk. Könybe pedig mindig szerettem visszajárni, sokszor mentünk Piriékhez, és gyerekeink is minden nyarat ott töltötték, így ma is úgy mennek oda, mintha haza mennének. Mi pedig minden ünnepet otthon töltöttünk, és most már az unokáink is állandóan Kónyban szeretnek lenni. Azóta Imre is végleg Kónyban van. Bár sokat betegeskedett, de halála nagyon hirtelen jött, és akkor úgy döntöttünk, hogy édesapja és édesanyja mellett nyugodjon.”

Csikai Gábor

Kónyi Húsvéti FÉSZEKRABLÁS

A karácsonyi világító kalendáriumhoz hasonlóan Konczos-Németh Judit és Lambertné Zengai Zita szervezők szeretnék a Húsvétot is kicsit közös „faluélménnyé” tenni. Húsvét vasárnap a fészekrakók a kerítésükre, a házuk elé jól látható „fészket” építenek, majd ebbe olyan dolgokat tesznek, amiről gondolják, hogy a kis fészekrablók örülni fognak neki.

Túlzásokba nem kell esni, mindenki csak apróságokban gondolkodjon! A vadászó gyerekek szüleik kíséretében megkeresik a fészkeket és az abban található ajándékokból választanak egyet. Hogy hol kell keresni a fészket, abban segítséget kapnak a fészekrablók. Aki szeretne cserébe valamit adni az a fészekben/fészeknél hagyhat. Mind a fészekrakóktól, mind a fészekrablóktól várják a talált ajándékokról és a fészkekről a képeket. Ugyanúgy, mint az adventi játékban, itt sem lesz verseny, nem lesz legszebb fészek, és nem lesz legjobb fészekrabló. Kizárólag a saját és a többiek öröme a cél.

